

*"De Hoop"
Loenen a/d Vecht
Ronde stenen stelling
korenmol op achtkante voet*

GILDE

BRIEF

DE GILDEBRIEF

MEDEDELINGENBLAD VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

DE GILDEBRIEF VERSCHIJNT 4X PER JAAR. DE OPLAGE IS 1500 EXEMPLAREN.

REDACTIE : G.J. POW

COPY TE ZENDEN AAN : HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS
P/A ZWARTEWEG 70, 1412 GE NAARDEN

SECRETARIAAT : HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS
NIEUWE BUSSUMMERWEG 92
1272 CK HUIZEN TEL. 02152 - 51695

POSTGIROREKENING : 2144780 t.n.v.:
HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS,
NAARDEN

BIOTOOPWACHT : E. SMIT, ESDOORNLAAN 61
1521 EC WORMERVEER TEL. 075 - 283123

GILDEVERZEKERINGEN : MEVR. M. MULDER, VEENHUIZERKADE 3
1704 DK HEERHUGOWAARD TEL. 02207 - 13002

BLIKSEMAFLEIDER- : D.J. ABELSKAMP, LAAN 1940-1945 nr. 2
CONTROLE 7231 GL WARNSVELD TEL. 05750 - 25068

LEDENADMINISTRATIE : MEVR. E.N. POW-SCHIPPER, ZWARTEWEG 70
1412 GE NAARDEN TEL. 02159 - 45428

ADVERTENTIES

VOOR BEDRIJVEN OF INSTELLINGEN, DIE MATERIALEN EN/OF DIENSTEN AANBIEDEN
WELKE DIRECT OF INDIRECT TE MAKEN HEBBEN MET DE MOLENS, STAAT DE
MOGELIJKHEID OPEN TE ADVERTEREN.

ADVERTENTIETARIEVEN : OP AANVRAAG

VRIJWILLIGE

HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

8e JAARGANG No.1

MAART 1989

't GAANDE WERK.

Een belangrijk gedeelte van deze eerste Gildebrief van 1989 staat in het teken van de jaarlijkse ledenvergadering die op 8 april te Arnhem zal plaatsvinden. In deze vergadering zullen o.a. de plannen aan de orde komen die het bestuur heeft ontwikkeld om de inhoud en het uiterlijk van de Gildebrief te verbeteren. De plannen worden in deze Gildebrief toegelicht en ook in de jaarvergadering zal een uitgebreide toelichting worden gegeven. Indien wordt besloten dit plan ten uitvoer te brengen, zal dit voor het Gilde, en dus voor U, financiële gevolgen hebben. Gezien het belang van de agendapunten in het ochtendgedeelte van deze vergadering en het aantrekkelijke middagprogramma hopen wij veel leden deze dag te mogen begroeten.

Met het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde is overeengekomen de cursus korenmolenaar voor één jaar niet te organiseren, gezien de teruglopende belangstelling voor deze cursus. Elders in deze Gildebrief kunt U hierover meer vernemen.

Tevens treft U in deze Gildebrief het jaarlijkse overzicht aan van het landelijk net van biotoopwachters, verzorgd door Evert Smit. Hij stelt U op de hoogte van de laatste mutaties in het biotoopwachtersbestand en heeft zeker weer enkele vacatures in petto om gaten in zijn web te herstellen.

Wanneer Jan Kurver ten tijde van het schrijven van zijn weerverhaal had geweten, dat op 26 februari j.l. een laagterekord wat betreft de luchtdruk in Nederland bereikt zou worden, dan had zijn verhaal in deze uitgave van de Gildebrief er zeker heel anders uitgezien. Maar wellicht dat hij aan dit onderwerp in een volgende aflevering aandacht zal besteden.

Vorig jaar hebben de bliksemafleidercontroleurs van het Gilde een groot aantal molens bezocht en doorgemeten. Van hun opzienbarende bevindingen stelt Dick Abelskamp U op de hoogte.

Gerrit Pouw heeft zich voorgenomen ook in 1989 weer te proberen de eindjes aan elkaar te knopen. Hij stelt U daarvan op de hoogte in zijn artikel over knopen, worpen en steken.

Velen van ons komen er rond voor uit met molentjes te lopen. Ook de Werkgroep Nationale Molendag schaamt zich hiervoor inmiddels niet meer en maakt dit wereldkundig door middel van hun nieuwe molendagaffiche. Over hun plannen op Nationale Molendag en de daarbij behorende poster - die ik trouwens erg geslaagd vind - leest U meer in deze Gildebrief.

Tot ziens op zaterdag 8 april a.s. in Arnhem.

Dick Jan Braay, voorzitter.

UITNODIGING VOOR DE JAARVERGADERING VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

De jaarvergadering zal worden gehouden op zaterdag 8 april 1989 in de Grote Zaal van HOTEL HAARHUIS, Stationsweg 1 te Arnhem.

De agenda voor het OCHTENDGEDEELTE van de vergadering, dat om 10.30 uur zal beginnen, ziet er als volgt uit:

1. Opening door de voorzitter
2. Mededelingen en ingekomen stukken
3. Notulen van de Jaarvergadering 1988 (Gildebrief 1/89)
4. Jaarverslag van de secretaris over 1988
5. Financieel verslag van de penningmeester over 1988
6. Verslag van de Kascommissie
7. Benoeming van de Kascommissie
8. Bestuursmutaties (zie toelichting)
9. Gildebrief (zie toelichting)
10. Rondvraag

PAUZE van ongeveer 12.00 tot 14.00 uur.

Het programma van het MIDDAGGEDEELTE van de vergadering, dat om 14.00 uur zal beginnen, bestaat uit de volgende onderdelen:

- a) Uitreiking van de certificaten aan de deelnemers van de Korenmolenaarscursus door de heer D. Abelskamp. In 1988 hebben 17 cursisten de cursus gevolgd.
- b) Dialezing over Oostduitse standerdmolens door de heer G. de Vries (inleiding) en de heer P. de Moes. Boeiend verslag van een vakantietocht langs een aantal tot op de grond toe uitgebouwde standerdkasten, waarvan het interieur doet vermoeden dat men met een meelfabriek van doen heeft.
- c) Sluiting omstreeks 16.30 uur.

TOELICHTING

Bestuursmutaties:

Gerbrand de Vries en Boudewijn van Weel zijn na een bestuurstermijn van vier jaar aftredend, en stellen zich terstond herkiesbaar. Tegenkandidaten kunnen zich vóór 25 maart aanstaande kenbaar maken aan het bestuur, Nwe Bussummerweg 92, 1272 CK Huizen.

Gildebrief:

Het Gildebestuur heeft de behoefte geconstateerd aan een andere vorm voor de Gildebrief. In de twintig jaar van haar bestaan is het Gilde uitgegroeid tot een nationale organisatie, terwijl het blad nog veel gelijkenis vertoont met de stencils die eertijds als 'Brief aan de leden' werden verstuurd. Teneinde de leesbaarheid en de aantrekkelijkheid van de Gildebrief te vergroten onderzocht het bestuur de mogelijkheden om het blad in een andere vorm te doen verschijnen. Gedacht wordt aan een gedrukt periodiek op A5 formaat met de mogelijkheid foto's en gedetailleerde tekeningen op te nemen. Het staat vast dat deze verandering - aan de nu geheel in eigen beheer vervaardigde Gildebrief - financiële consequenties zal hebben, ten gevolge waarvan een verhoging van de contributie niet uitgesloten kan worden.

NOTULEN VAN DE JAARVERGADERING VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS
VAN 9 APRIL 1988 IN HOTEL-RESTAURANT HAARHUIS TE ARNHEM

1) Opening door de voorzitter. Om ongeveer 10.45 uur opent de voorzitter de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom. Berichten van verhindering zijn ontvangen van: P. Hofkamp, G. Schaap, J. van Woezik, Th. Kock en M. en H. Mulder.

2) Notulen van de jaarvergadering 1987. Deze notulen worden zonder wijzigingen door de ledenvergadering goedgekeurd onder dankzegging aan de secretaris.

3) Mededelingen van de voorzitter. In het voorjaar start de nieuw opgezette *bliksemafleidercontrole*. Als coordinator van de werkzaamheden zal de heer D. Abelskamp optreden. De aanmelding komt nog maar traag op gang en de voorzitter roept gegadigden op zich zoveel mogelijk per regio aan te melden voor de controles. In de pauze van de vergadering zijn diverse *verkoopartikelen* te verkrijgen, zoals boeken, affiches en de nieuwe textielstickers van het Gilde. Ook kunnen er bestellingen worden gedaan voor het boekje "Molens in Nederland" tegen aantrekkelijke kwantumkortingen.

Op 22 en 23 april a.s. zal het bestuur een *bezoek* brengen aan de regionale contactcommissie Overijssel. Traditiegetrouw zal 's avonds een vergadering van de contactcommissie worden bijgewoond en de volgende dag zullen er draaiende molens worden bezocht, waaronder een aantal instructiemolens.

4) Wijziging statuten en huishoudelijk reglement. Op de contactdag, die in het najaar van 1987 werd gehouden, is het voorstel aangenomen om de naam "contactcommissie" (of "contactpersoon") te wijzigen in "afdeling". Aangezien de naam "contactcommissie" (of "contactpersoon") veelvuldig in zowel statuten als huishoudelijk reglement wordt genoemd, is voor deze naamswijziging de goedkeuring van de ledenvergadering vereist. De voorzitter benadrukt, dat de status en taken van deze regionale afdelingen van het Gilde door de naamsverandering geen wijziging zullen ondergaan. De heer Naaijken van de contactcommissie Noord-Brabant licht toe, dat de naam contactcommissie naar buiten toe meestal moeilijk overkomt en dat de naam afdeling meer aanspreekt bij de buitenwacht. Vandaar dat m.n. de regio Noord-Brabant een groot voorstander is van de naamswijziging. De heer E. Smit vraagt zich af of de regionale stichtingen en verenigingen die de opleiding voor het Gilde in enkele regio's verzorgen, liever niet de naam contactcommissie willen gebruiken in plaats van afdeling. De voorzitter twijfelt hieraan en vindt dit vnl. een gevoelskwestie.

Het wijzigingsvoorstel wordt met twee tegenstemmen door de ledenvergadering aangenomen. De wijzigingen zullen overigens pas in de geschreven versie van statuten en huishoudelijk reglement worden aangebracht, wanneer meerdere wijzigingen, die zich eventueel in de toekomst nog zullen aandienen, zijn verzameld.

5) Jaarverslag van de secretaris over 1987. Nadat de secretaris het jaarverslag heeft voorgelezen, zijn er vragen over de inhoud van de wijzigingsvoorstellen met betrekking tot het modelmolenaarscontract. De secretaris antwoordt, dat deze wijzigingen vnl. betrekking zullen hebben op verzekeringen en op de situatie

waarbij meerdere gediplomeerde vrijwillige molenaars op een molen draaien.

Op de vraag waarom er twee W.A. verzekeringen zijn en niet een W.A. verzekering die bij e'e'n verzekeringsmaatschappij is ondergebracht, wordt een toelichting gegeven door de secretaris en door Eric Zwijnenberg. De ene maatschappij hanteert een eigen risico en de andere niet. Voorts zou het onderbrengen van en de normale W.A. en de W.A.-plus eem te grote contributieverhoging inhouden. Het bestuur hecht er grote waarde aan dat een normale W.A. verzekering tegen een gering bedrag via de contributiebetaling afgesloten kan worden.

Na de beantwoording van deze vragen gaat de vergadering akkoord met de inhoud van het jaarverslag en is daarmee het jaarverslag over 1987 vastgesteld.

6) Financieel verslag van de penningmeester over 1987. De financiële gegevens zijn vooraf afgedrukt in de Gildebrief en worden door penningmeester Gerard Barendse toegelicht. Met betrekking tot het verslag is er een aantal vragen. Zo wijken de werkelijke kosten van het entreepakket in 1987 (f 532,-) vrij sterk af van de begrote kosten (f 2000,-). De penningmeester licht toe, dat bij de begroting van 1987 geen scheiding is gemaakt tussen portokosten en kosten drukwerk. Bij de werkelijke kosten is dat wel gebeurd. Op de vraag of er voor de controle van de bliksemafleiderinstallaties elk jaar f 1500,- zal worden begroot, wordt geantwoord, dat nog moet blijken hoe hoog de jaarlijkse kosten zijn en of het bedrag verhoogd dan wel verlaagd zal moeten worden. Op de vraag waarom er een verlies is, antwoordt de penningmeester dat er juist een winst is van f 152,-. Wel wordt er elk jaar een verlies begroot. Voor 1988 is dat op f 4550,- begroot. De heer Ottevanger zou graag zien, dat de kosten voor de contactcommissies voortaan wat meer uitgesplitst worden naar reiskosten, vergaderkosten enz. De voorzitter vindt dat eigenlijk niet zo noodzakelijk. Het bedrag dat de contactcommissies jaarlijks mogen besteden, wordt duidelijk vermeld in de begroting en komt hen ook geheel ten goede. Het aandeel, dat elke contactcommissie ontvangt, is afhankelijk van het aantal leden in die regio.

7) Verslag van de kascommissie. De kascommissie bestaande uit de heren Peerenboom, Prins en Vas Visser, keurt het financieel verslag van de penningmeester over 1987 goed. De ledenvergadering dechargeert de penningmeester en de overige bestuursleden voor het gevoerde beleid in 1987.

8) Benoeming van de kascommissie. Aftredend uit bovengenoemde commissie is de heer Peereboom. Het bestuur stelt als zijn opvolger voor de heer C. Boonstra uit Benthuisen, die nu al deel uitmaakt van de reserve-kascommissie. De vergadering gaat hiermee akkoord. In de ontstane vacature in de reserve-kascommissie voorziet de heer Stokman uit 's-Hertogenbosch.

9) Bestuursmutaties. Penningmeester Gerard Barendse en bestuurslid publiciteit Gerrit Pouw zijn beiden aftredend, maar stellen zich herkiesbaar. De ledenvergadering gaat hiermee akkoord. Na tien jaar treedt voorzitter Hans de Nie tussentijds af en het bestuursvoorstel secretaris DickJan Braay als voorzitter te benoemen, krijgt de goedkeuring van de ledenvergadering. Boude-

wijn van Weel, sinds 1985 bestuurslid van het Gilde, wordt voorgesteld als de nieuwe secretaris. Ook hiermee stemt de vergadering in. Tenslotte wordt Gerard Sturkenboom benoemd in de bestuursvacature, die is ontstaan nu Hans de Nieu is afgetreden. Op verzoek van het bestuur leidt Hans de Nieu nog de rest van de vergadering.

10) Rondvraag. Bert van Uffelen vraagt aandacht voor de aanstaande Nationale Molendag. Nu de Molendag zal plaatsvinden zonder de Fietsdag zullen wij meer publiciteit zelf moeten verzorgen. Vandaar dat hij de affiches van de Molendag sterk in de aandacht aanbeveelt. Ton Esman vraagt zich af of er nog fietsroutes georganiseerd mogen worden op Nationale Molendag. Van de Werkgroep Nationale Molendag mag dit, met het verzoek dergelijke activiteiten wel door te geven aan de werkgroep. Braay sr. merkt op dat de Tros, Molendag ook moet noemen in de t.v.-gids of op de T.V. Bert van Uffelen antwoordt, dat het vaak erg moeilijk is om een omroep daartoe te bewegen. Gerard Sturkenboom vraagt zich af hoe wij moeten reageren op de Fietsdag. De werkgroep is van mening, dat iedereen dat zelf mag bepalen. Waarschijnlijk zullen er die dag nog wel fietsroutes langs molens gaan. Volgens v.d. Winkel moeten de molenaars zelf informeren bij de VVV of hun molen in de fietsroute zit. Veel VVV's gaan er gewoon vanuit dat de molens op die dag draaien. Bert van Uffelen informeert of het doormetingsrapport van de bliksemafleidercontrole nog soelaas geeft, wanneer er na een blikseminslag toch brand ontstaat. Volgens Dick Abelskamp kan je de rapporten met een gerust hart opvoeren bij de verzekeringsmaatschappijen, want de controleurs zijn heel deskundig. Nico Perdijs vraagt zich af of hierover contact is geweest met verzekeringsmaatschappijen. Dit blijkt niet het geval te zijn, o.a. omdat molens vaak verzekerd zijn bij verschillende verzekeringsmaatschappijen. Uit de door Eric Zwijnenberg naar voren gebrachte informatie blijkt dat verzekeringsmaatschappijen heel weinig eisen stellen ten aanzien van bliksembeveiliging en controle. Juridisch is er ook nooit sprake van overlegging van een doormetrapport. De heer Tigelaar heeft moeite met het feit dat het doormeten van de installatie gratis is, maar dat er wel wordt gevraagd om een vrijwillige bijdrage. Dick Abelskamp antwoordt hierop, dat de doormeting in principe gratis is, maar dat een geldelijke bijdrage van de molenaar of eigenaar natuurlijk altijd op prijs wordt gesteld. Verder zal hij proberen een verslag in de Gildebrief te schrijven waarin de meest aangetroffen euvels aan de installaties aan de orde zullen komen. Volgens Gerbrand de Vries zijn er verzekeringsmaatschappijen die op verzoek korting geven op de premie, wanneer door middel van een keuringsrapport kan worden aangetoond, dat de installatie eens per twee jaar wordt gecontroleerd. Volgens de heer Vellekoop is het niet verstandig de keuringsrapporten van het Gilde naar de verzekering te sturen, omdat dan zaken over de installatie aan het licht komen, die de maatschappij tot die tijd nog niet kende. Je moet niet je eigen mankementen bij de verzekeringsmaatschappij aanbieden.

De heer Besseling is van mening, dat de kwaliteit van het stencilwerk van de Gildebrief de laatste tijd nogal te wensen

over laat. Gerrit Pouw geeft een uiteenzetting over het drukproces en belooft beterschap.

De heer Franken vraagt het medeleven van de vergadering bij de ziekte van ons lid de heer Raaphorst, door namens de vergadering een kaartje te sturen aan het ziekenhuis. De secretaris zal hiervoor zorgen.

De heer Hellings vraagt zich af hoeveel molens er nu eigenlijk in Nederland kunnen draaien. Misschien is hier via enquêtes meer aandacht aan te besteden. De Werkgroep Nationale Molendag biedt zijn archief aan, waarin de meeste draaiende molens staan vermeld. Volgens de heer Vellekoop is er eenvoudig achter te komen via gegevens van het ministerie van WVC (Monumentenzorg), dat immers voor een draaiende molen subsidie verstrekt. Voorts merkt de heer Hellings op dat de teruggang van het aantal leden tot nadenken stemt. Volgens hem schrikt de hoeveelheid theorie de mensen vaak af. Een aantal dingen dat in de praktijk nodig is, zoals schiemanswerk, komt niet aan de orde; althans wordt niet in de exameneisen genoemd. De voorzitter pleit voor een zo breed mogelijke opleiding en ziet liever wat minder leden in opleiding van een goede kwaliteit, dan meer leden in opleiding die kwalitatief een stuk minder zijn. Volgens Gerbrand de Vries dringt het tot steeds meer instanties door dat geslaagde vrijwillige molenaars kwalitatief echt goed zijn. Je vindt ze dan ook steeds meer vertegenwoordigd in allerlei instanties.

Vanuit de vergadering is er nog de vraag of het Gilde in staat is een begrippenlijst van molennamen en -termen te produceren. Volgens de voorzitter bestaan er al talrijke publicaties hierover o.a. Ronse, het Noordhollands Molenboek en de studie van Stroop. Ook zijn er vertalingen in vreemde talen. Volgens Nick Wortman zal er nooit een complete lijst van alle benamingen komen. Volgens hem is het de bedoeling, dat een ieder kennis neemt van de algemene nederlandse molentermen, maar dat aanbevolen wordt om op de plaatselijke molen ook de plaatselijke termen te hanteren. Tenslotte doet de heer Tienstra de suggestie een Informatie te wijden aan de paltrokmolen. Gerrit Pouw antwoordt dat hem de tijd ontbreekt om hieraan te beginnen. Frans Rutten merkt op, dat hij samen met Hans Weerheim al bezig is met een inventarisatie m.b.t. paltrokken. Wellicht dat dit over enige tijd een Informatie kan worden.

Na de rondvraag wordt afscheid genomen van de scheidende voorzitter Hans de Nie. Hem wordt als herinnering aan zijn ruim 10-jarig voorzitterschap een ets aangeboden van een van de vroegere paltrokken van Dordrecht.

Voor het middagprogramma was de heer H. van Hees uit het Duitse Geldern uitgenodigd. De heer van Hees is molensteenfabrikant en zijn stenen kunnen ook in Nederland geleverd worden. Zijn met humor doorspekte verhaal behandelde de historie van het molensteen maken, de benodigde grondstoffen hiervoor en de manier waarop de stenen in Nederland verkregen kunnen worden. Ook is het mogelijk blauwe stenen te leveren. Zijn betoog werd ondersteund met dia's.

Voorts bestond het middagprogramma uit de vertoning van enkele videobanden, waaronder de zwart-wit film "Wieken aan de kim", waarin het molenbehoud in Vlaanderen en Nederland aan de orde

komen en waarop de heer De Kinderen, vader van de uitgever van de Belgische Molenaar, en de heer Stokhuysen nog aan het woord komen.

Tegen 17.00 uur was het programma ten einde en dankte de nieuwe voorzitter de aanwezigen voor hun komst en wenste hen een veilige terugreis. De presentielijst werd door 102 personen getekend.

Dick Jan Braay, secretaris.

Nationale MOLENDAG

13 mei 1989

Vereniging De Hollandsche Molen, Tel. 020-238703

VERENIGING „DE HOLLANDSCHE MOLEN“

WERKGROEP NATIONALE MOLENDAG

Valkenlaan 8 - 7905 AA Hoogeveen - Tel. 05280-71991

E.E.G. laan 71 - 7742 EC Coevorden - Tel. 05240-16515

Postrek. 2903693 - Nationale Molendag

De 17e Nationale Molendag.

Zaterdag 13 mei 1989.

Nog maar enkele weken en dan gaan we met z'n allen weer onze Nationale Molenfeestdag vieren.

Het wordt dit jaar al weer de zeventiende keer!

We mogen het dus zo zotjes aan beslist een traditie noemen.

Vroeger hielpen molens mee om ons natte landje bewoonbaar te maken, en om de mensen aan het eten te houden.

Dat is nu wel anders, hoewel er wordt gelukkig op steeds meer molens weer graan gemalen voor de bakkers.

Het publiek vraagt erom, en wij voldoen daar wel aan.

Bewoonbaar houden dat hoeft dus niet meer, maar we verlevendigen het stads-of dorpsbeeld wél met onze mooie wiekendragers.

Je ziet mensen die voorbij lopen vaak met een lach op hun gezicht omhoog kijken als ze de draaiende wieken zien.

En gelijk hebben ze! Prachtig!

Dat er ook nog eens een dikke duizend vrijwilligers met die molens bezig zijn, dat weet nog steeds niet iedereen, en daarom is één dag in het jaar dat we nu eens met alle molens tegelijk naar buiten treden nog steeds een hele goede zaak.

Veel molens zijn gewoon elke zaterdag geopend, maar op de een of andere manier heeft het publiek dat niet altijd door.

Het wordt dan heel gewoon gevonden dat de molen draait, en dat zoiets eigenlijk best heel bijzonder is, daar staat men niet bij stil.

Op 13 mei staan we met z'n allen veel sterker.

We hebben dit jaar geprobeerd een dikke sponsor in de wacht te slepen. Vrijwilliger Derk Jan Tinga heeft de affiche bedacht.

Hij "zit" in de reclame, en bood ons aan om ons op een wat meer professionele manier te helpen dit jaar.

En dat was natuurlijk heel welkom, want per slot van rekening bestaat de hele werkgroep Nationale Molendag geheel uit vrijwilligers.

Dat we op molengebied vrijwilligers zijn is natuurlijk bekend, maar ook op het gebied van publiciteit en wat er zoal bij komt kijken, zijn wij ook maar goedwillende en goedbedoelende amateurs.

Dus extra en goede hulp is altijd welkom.

Achteraf bleek echter dat we om een flinke sponsor te kunnen strikken, toch wel wat meer tijd nodig hadden dan we hoopten.

Jammer genoeg is het niet gelukt.

Volgende keer beter!

De mogelijkheden die je hebt als er behoorlijk meer financiële armslag is, zijn natuurlijk veel groter.

Je kunt meer affiches gratis naar de molenaars sturen.

Je kunt ook veel meer aan publiciteit via de pers doen.

We zullen het echter ook dit jaar weer net zo als in andere jaren wel weer klaren.

Als iedereen er weer achter gaat staan zoals in voorgaande jaren,
dan wordt het ook dit jaar weer een prachtige dag.

Ga indien mogelijk weer naar de plaatselijke of regionale krant.

De kabelkrant is ook een heel goed adres voor ons.

Sleep ze er desnoods aan de haren bij.

Wij hebben er weer voor gezorgd dat er folders en documentatie
en een persbericht naar de gehele pers in Nederland gaat.

Het is alleen altijd jammer dat we er daarna geen grip meer op
hebben. En dat kunnen jullie dus plaatselijk wel!

De affiches en stickers zijn op de voorjaars-vergadering natuurlijk
weer te koop.

Iedere geslaagde vrijwilliger krijgt van ons weer drie stuks affiches
plus een sticker toegestuurd.

Hang ze s.v.p. op een goede plek te kijk!

Vanzelfsprekend kunnen er ook weer extra affiches en stickers
besteld worden.

En net als vorig jaar alleen via de giro: 2903693 t.n.v. Nationale
Molendag te Coevorden.

S.v.p. duidelijk vermelden wat de wensen zijn.

Affiche plus sticker, verzonden in een koker,	franko f 6,25
Affiche plus sticker, gevouwen, in envelop,	franko f 3,50
Extra bij dit standaard-pakket: affiche	- 1,25 per stuk.
sticker	- 0,60 per stuk.

Voor écht grote aantallen tegelijk kun je het best naar de voorjaars-
vergadering komen. Daar is alles wat goedkoper omdat we daar de porto
uitsparen.

Kom dus naar Arnhem. Altijd weer een interessante dag, en bij onze
stand kun je dus je reiskosten terug verdienen als je flink koopt.

Ongeveer half maart gaan de gratis affiches naar iedereen toe.
Ook bestellingen worden vanaf die tijd uitgevoerd.

De affiche die hierbij in zwart-wit staat uitgevoerd, is in werkelijk-
heid in blauw en rood. Frisse kleuren!

Welnu lui, allemaal er tegen aan, en we maken er weer een machtig
fijne dag van.

Wil je nog wat meer weten, je kunt altijd bellen.

PS. Stuur s.v.p. dit jaar het
enquête-formulier direkt in.

Werkgroep Nationale Molendag.
Bert van Uffelen.
05280-71991 (na 18.30 uur).

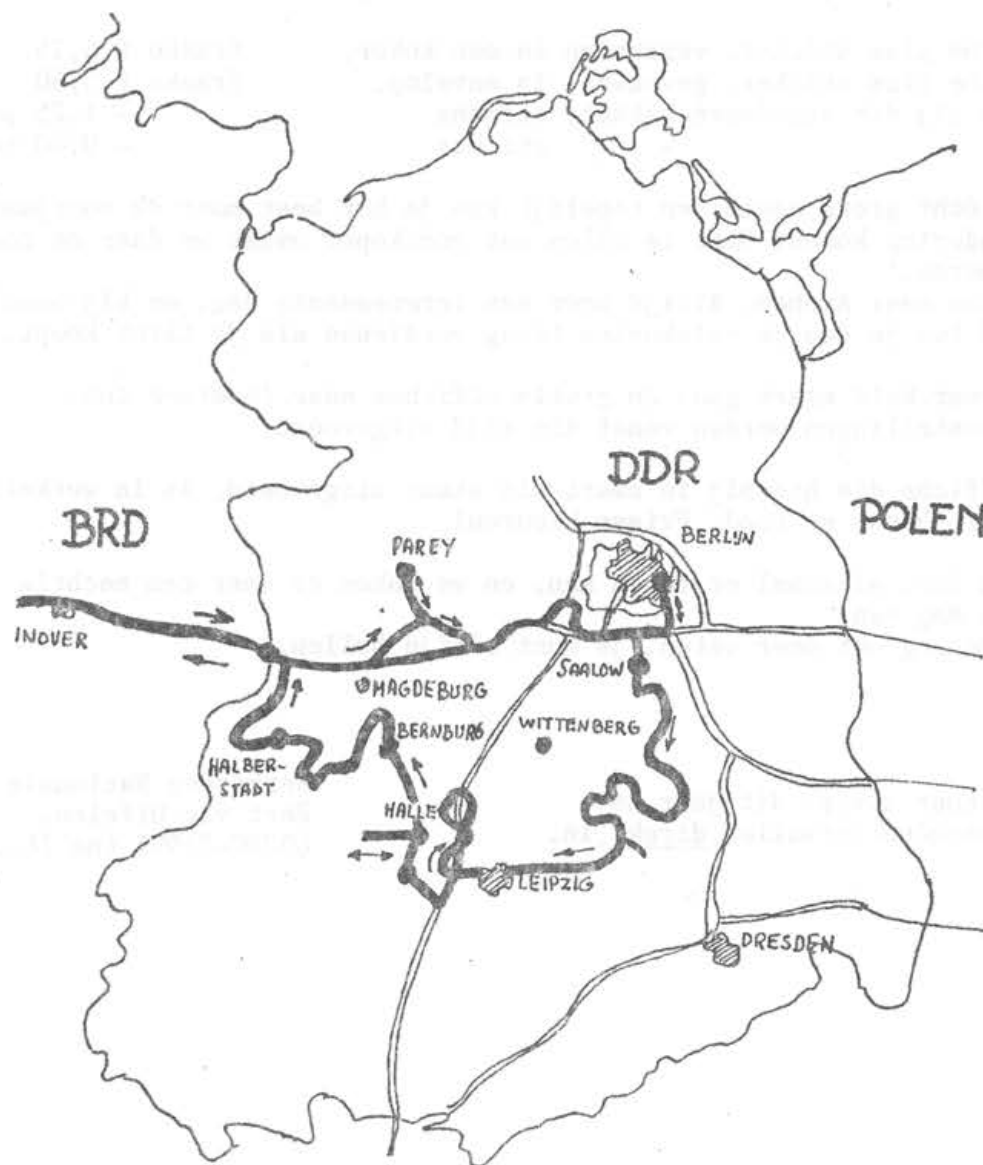
MOLENS IN DE D.D.R.

Op de jaarvergadering zal dus lid Peter de Moes een diaserie vertonen en van commentaar voorzien betreffende een molentocht door hem tezamen met Gerbrand de Vries gemaakt door Oost Duitsland.

De redactie heeft het genoeg gehad de dia's reeds te zien en het commentaar aan te horen en is ondanks dat toch geïnteresseerd in een tweede maal.

Wij verwachten dat dit reeds voldoende zegt over de mooie en interessante beelden en beschrijvingen.

Om e.e.a. beter te kunnen volgen, waar beide heren hebben rondgehangen hierbij een kaartje van het gebied, waar zij de molens aantreffen.

EEN WINTER ZONDER VORST.....

Het is nu begin februari 1989 en nog altijd kunnen we niet spreken van een echte winter. Zo een met sneeuw en ijs, schaatsen en vastgevroren zeilen. Een echte winter blijkt er wel te zijn, maar dan wel heel ver weg. In Alaska wordt een temperatuur bereikt van meer dan 50° onder nul. Een verslaggever, die het wilde proberen om gedurende één minuutje buiten een foto te maken, had enkele dagen nodig om weer op verhaal te komen. Vooral de stormachtige wind maakt het voor mensen praktisch onleefbaar. De lage temperaturen, tesamen met de sterke wind, maken dat het effect te vergelijken is met een temperatuur van meer dan 90 graden onder nul !

In onze omgeving staat daarentegenover een warme winter, vrijwel zonder koude oostenwind. Alleen rond 1 december was er een kleine koude-aanval uit het oosten. Regelmatig komen er toch wel wat zwakke fronten uit het westen opzetten, maar ze hebben niet veel kracht en het regent er weinig uit. De barometer staat voortdurend hoog en begint dicht bij het absolute record te komen van wat ooit in Nederland gemeten is. Als ik me goed herinner ligt dat op 1052 millibar.

Het blijkt steeds weer, dat wanneer zich op het ene continent een vaste, mooie weersituatie voordoet, zich daar tegenover elders zeer slecht weer bevindt. Op wereldschaal blijken er verbanden te zijn tussen deze uitersten. De veruit belangrijkste oorzaak van het huidige warme winterweer is de straalstroom. Het zal de regelmatige lezer van deze rubriek niet ontgaan, dat hier weer een stokpaardje wordt bereden, maar toch zijn er nog aspecten aan het fenomeen, die niet eerder werden besproken. Zoals bekend is een straalstroom te vergelijken met een snelstromende rivier, bestaande uit lucht, die zich bevindt op een hoogte van 8 tot 10 km. Zij voert lucht af uit depressies en voert deze lucht naar hogedrukgebieden om het luchttekort daar aan te vullen. Soms splitst een straalstroom zich in een noordelijke en een zuidelijke tak. De zuidelijke tak kan zichzelf soms geheel afsnoeren van zijn omgeving. Een dergelijke situatie zien we soms boven de Middellandse Zee wanneer zich daar een grote rondtollende depressie bevindt, waardoor het vakantieweer wordt verknoeid.

De noordelijke tak is de doorgaande hoofdstroom. Deze gaat over Noord-Amerika, Europa en de Sovjet Unie. Het duurt ongeveer een week om de aarde te omcirkelen. Een straalstroom neemt echter niet de kortste weg; hij zigzagt. Wanneer zich een lus in noordelijke richting begeeft, zal daarin warme lucht van de tropen naar noordelijke richting worden gevoerd. Omgekeerd wordt koude polaire lucht zuidwaarts gevoerd (zie figuur 5).

De ligging van deze kronkels in de stroom en het aantal ervan zijn bepalend voor de weersituatie op aarde. De warme winter, die we nu beleven, is een rechtstreeks gevolg van de ligging van de straalstroom en meer bijzonder, van de vaste ligging daarvan op dit ogenblik.

Er zijn enkele vaste punten op aarde, waar de straalstroom sterk door wordt beïnvloed. Diegenen, die een globe bezitten zullen zich met behulp daarvan een goede voorstelling kunnen maken. De voornaamste hindernis is de bergketen van de Rocky Mountains, die zich bevindt in Canada en de Verenigde Staten (Zie figuur 1). Deze bergrug loopt ongeveer parallel met de westkust op een afstand van ongeveer 1000 km daarvan.

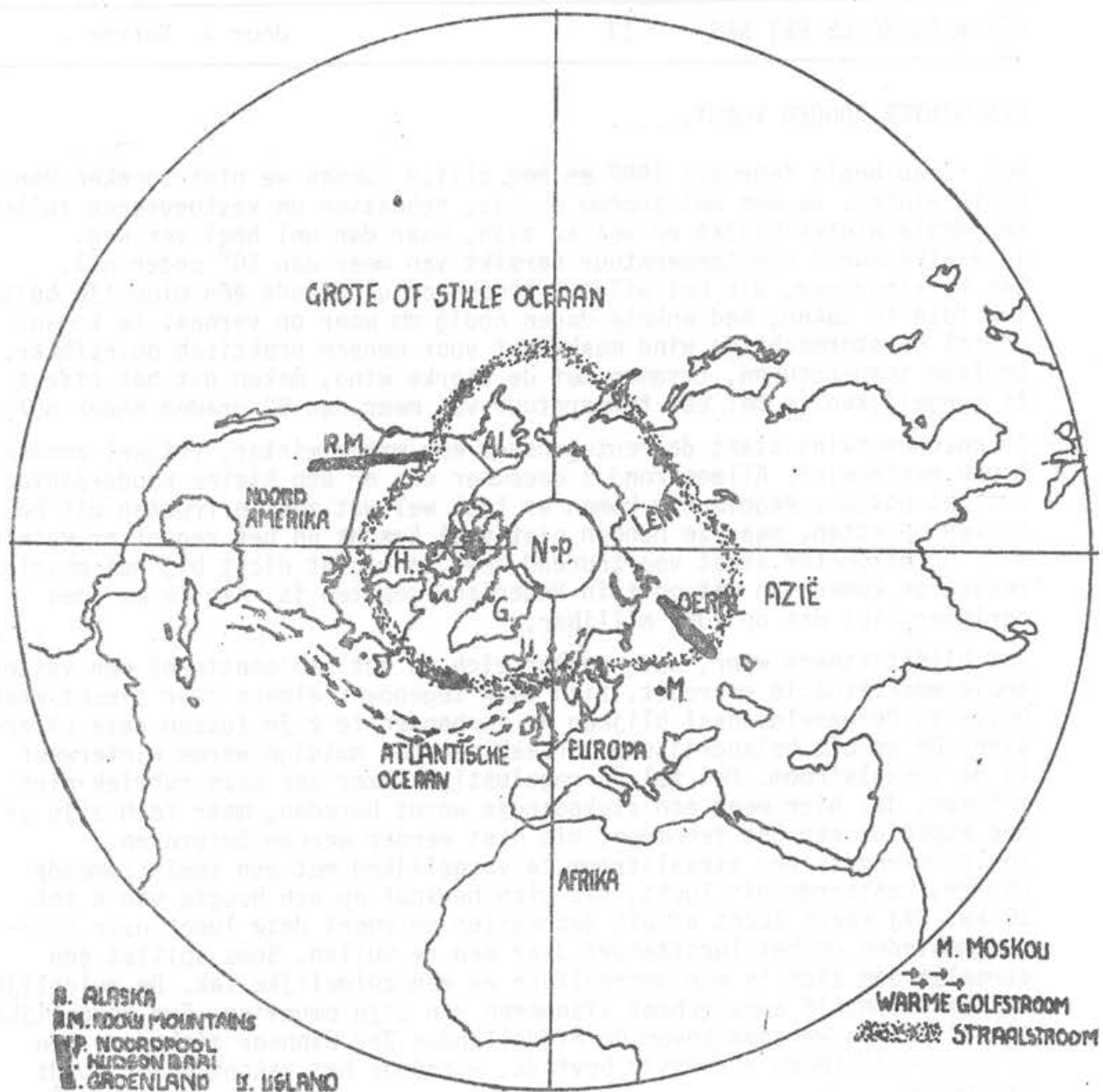

FIG.1

De bovenlucht wordt hier gedwongen om te stijgen, om het obstakel te kunnen ontwijken. De lucht passeert daarom zoveel mogelijk noordelijk van de bergketen om daarna onmiddellijk naar het zuiden af te buigen. Wanneer we dit gedeelte zouden beschouwen als het 'begin' van de straalstroom, dan is het duidelijk dat hier in de buurt ook het einde moet liggen. De straalstroom zal altijd zijn 'staart' a.h.w. op moeten eten om in stand te blijven.

Als de bergketen gepasseerd is zal de lucht zich weer verdichten en de snelheid zal toenemen. De straalstroom vervolgt zijn weg meestal zuidelijk om de Hudsonbaai (zie fig. 1). Daarna moeten een aantal meanders worden gemaakt. Meestal zijn dat er vier, dikwijls drie of vijf en soms maar twee, of wel zes. (Zie fig. 2, 3 en 4). Gedurende de winter is de straalstroom krachtiger dan in de zomer. Daarom komen drie slingers dan meer voor; de lussen zijn dan meer gestrekt.

Een tweede, betrekkelijk vast punt voor de ligging van de straalstroom op die plaats, is het Oeralgebergte (zie figuur 1). Verder is er de warme golfstroom op de Noordelijke Atlantische Oceaan. Kanalen van koude lucht bevinden zich aan beide zijden van de Oeral en in het dal van de rivier de Lena in Oost Siberië. Wanneer de temperatuur van de zee sterk afwijkt van het aangrenzende land is dit mede bepalend voor de ligging van de straalstroom. Grote ijs- of sneeuwvlakten doen dat ook. Een straalstroom is echter niet stabiel. Wanneer hij eenmaal begint af te wijken wordt dit versterkt door de aardrotatie. Daardoor ontstaat een grillig patroon. Dit patroon is steeds een tijdelijk compromis van de genoemde invloeden en de kracht van de straalstroom in zichzelf.

Het voorgaande ging over de invloed van de aarde op de bovenlucht. De invloed van de bovenlucht, c.q. de straalstroom op ons weer is in ieder geval duidelijker merkbaar. De lussen van de straalstroom bepalen mede de plaats van de depressies en hogedrukgebieden, zoals al eerder betoogd. De vaste noordelijke ligging van de straalstroom eind december en januari veroorzaakt de relatief warme winter in Europa, die we nu beleven. In het zuidwaarts gericht gedeelte van de straalstroom wordt lucht afgegeven aan het onderliggende hogedrukgebied. De straalstroom verliest een gedeelte van zijn energie en kan daardoor versmallen (zie figuur 5). Bij een noordwaarts gericht gedeelte ontstaat daaronder een lagedrukgebied, of een serie lagedrukgebieden. De straalstroom zal dan krachtiger of breder worden. In de lussen ontstaat op aarde een stroming, zoals door de pijltjes is aangegeven in figuur 5. Wanneer we de drieslinger-tekening vergelijken met figuur 5, dan zal duidelijk zijn waarom in onze streek een overwegend zuidelijke en zuidwestelijke wind waait gedurende deze winter.

Wanneer de straalstroom vier slingers maakt, hetgeen de meest voorkomende situatie is, ontstaat een hogedrukgebied boven de Rocky Mountains en een lagedrukgebied bij IJsland. De situatie met drie meanders correspondeert met een 'warme' winter in onze streken.

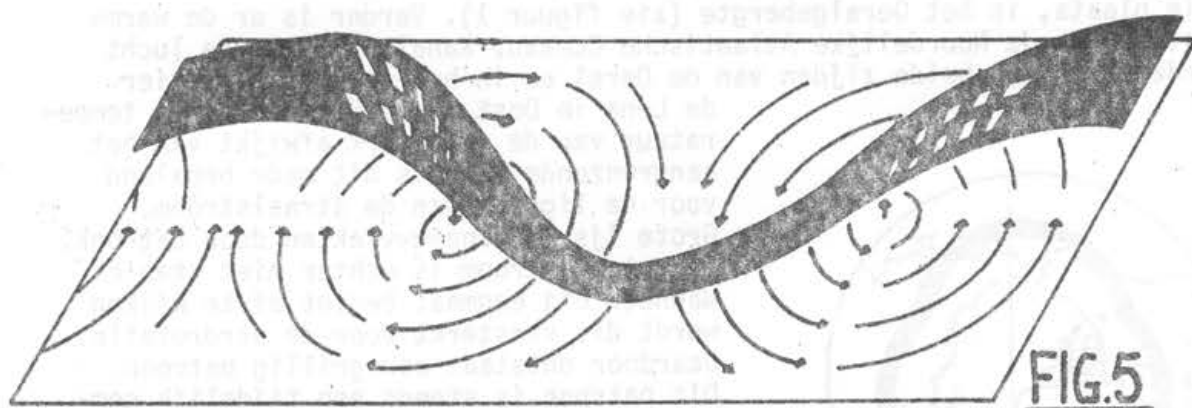

FIG.5

WAAR DE STRAALSTROOM VERSMALT GEEFT HIJ LUCHT AF AAN HET ONDERLIGGENDE HOGEDRUKGEBIED (LINKS) EN OMGEKEERD. (SCHEMATISCHE VOORSTELLING.)

In verschillende plaatsen in Noord Amerika is de temperatuur in een tiental uren gedaald van $+7^{\circ}$ tot -27° .

Deze plaatsen liggen op dezelfde breedtegraad waarop Spanje en Marokko liggen. Er is daar wel iets bijzonders aan de hand. Een voorzichtige veronderstelling lijkt mij dat de straalstroom in plaats van noordelijk de Rockies te passeren, nu langs de westzijde naar het zuiden trekt. Daardoor ontstaat aan de oostzijde van de bergen een sterk zuidwaarts gerichte polaire stroming, die deze ontzettende temperatuursdaling veroorzaakt.

Weerman Hans de Jong is nagegaan of er in het verleden een vergelijkbare winter is geweest. Dat blijkt de winter van 1932 te zijn. December en januari waren toen veel te warm. Februari, maart en april waren daarna aan de koude kant.

We zullen zien waar de statistiek goed voor is

ALLES DRAAIT OM HEIJMAN HOUT

60 houtsoorten op voorraad

eiken	Houthandel/zagerij
essen	
iepen	Corn. Heijman
accasia	Dieselbaan 5
steenbeuk	Plettenburg W.
grenen	Nieuwegein
pokhout	tel. 03402 - 31308/31593

De halsdiameter voor houten assen

Van enkele nauwkeurige lezers en mensen, die een nieuwe Informatie geïnteresseerd doorkijken, zijn enkele opmerkingen gekomen op de afgebeelde houten assen en de diameter van de getekende halsen. Deze zijn bewust zo getekend, dat de hals in diameter kleiner is dan de dikte van het vierkante asdeel. Dit is zo gedaan na vele oude tekeningen bestudeerd te hebben en wat praktijk-ervaringen. In de meeste oude molenboeken tekent men de hals zo dat deze precies dezelfde diameter heeft als de doorsnede van de as. Dat is mijn inziens juist als men uitgaat van de meest ideale situatie, en als dit mogelijk is gezien de afstand tussen de keer- en weerstijl. Als men e.e.a. controleert in diverse boeken, blijkt dat de halsdiameter bijna exact overeenkomt met die afstand tussen de stijlen, of hier zelfs klem tussen ligt. Ten eerste betwijfel ik dat dit onder normale toestanden zo werd uitgevoerd en ten tweede geeft men het ook anders aan. Zie b.v. plaat XVI naast blz. 96 en plaat XIII naast blz. 56 in het boek van J.H. van Harte. Ook in het Groot Volkomen Molenboek komt naast de vele getekende weergaven van de ideale situatie, andere weergaven voor, zie b.v. plaat III van deel 2 en plaat XXVII van hetzelfde deel. Daarbij komt nog, dat men bij weergave van de ideale situatie het vierkante deel van de askop dikwijls tekent gelijk met de voorkant van de keer- en weerstijlen. Wat te denken als de as nu een centimeter naar achteren zakt bij slijtage van de pensteen, die veel groter was dan bij de huidige gietijzeren assen. Dit alles maakte mij aan het twijfelen omtrent de juiste weergave van de halsdiameter van bovenassen in die boeken t.o.v. de praktijk. Ik kan mij n.l. ook niet voorstellen, dat men een lekkere dikke vierkant bezaagde stam bewust kleiner in doorsnede zaagde om te voldoen aan de gewenste halsdiameter wanneer b.v. een nieuwe as gestoken moest worden. Onze voorouders gingen er vooral bij molenbouw vanuit, hoe zwaarder hoe sterker. Men kon tenslotte geen sterkteberekeningen uitvoeren zoals heden ten dage. Maar je blijft twijfelen, tot ik voor het eerst onder ogen kreeg de tekeningen van de dijkgraaf van de Heerhugowaard (17e eeuw). Deze man uit de praktijk tekende bijna alle molenonderdelen in zijn handgeschreven boekje zoals deze aangebracht dienden te worden in molens. En wat schetst mijn verbazing? Hij geeft wel driemaal naast elkaar weer halsen in molenassen, kleiner in diameter dan de kop en de rest van de as. Wie er nu gelijk heeft, laat ik in het midden, maar het gaf mij de overtuiging dat men in de meeste gevallen in de praktijk de hals aanpaste aan de reeds vaste maten van de ruimte tussen keer- en weerstijl en de uitholling in de steen. Daarbij komt nog, dat wanneer de hals verlopen was, de hals ook al kleiner in diameter werd. Al met al is het prettig te constateren dat er gilde-leden zijn, die zeer nauwkeurig e.e.a. bestuderen en je ook nog daarvan op de hoogte brengen.

G.J. Pouw

HET NEDERLANDS MOLENBESTAND

7^e druk

Al geruime tijd is de 6^e druk van wat in de wandeling "het Rode Boekje" wordt genoemd, uitverkocht. Die 6^e druk verscheen in mei 1986, en het spreekt vanzelf dat er sinds die tijd weer heel wat is veranderd in het wind- en watermolenbestand van ons land. Al in maart '88 werd een nieuwe druk aangekondigd, maar helaas moest het verschijnen daarvan, door drukke werkzaamheden, enkele malen worden uitgesteld.

In de thans gereedgekomen zevende druk is een groot aantal correcties aangebracht. Het is opvallend hoeveel gegevens van de molens zich in drie jaar wijzigen; nieuwe eigenaren, bij restauraties veranderde wieksystemen, enkele molens die moesten worden afgevoerd, maar gelukkig ook een aantal nieuwe op de lijst. Een grote verandering bij de samenstelling is het feit dat het hele bestand over werd gezet op een ander computersysteem, met veel meer geheugenruimte. Daardoor namen de mogelijkheden om op verschillende manieren te sorteren enorm toe, en een aantal resultaten daarvan is na de toelichting in de vorm van **statistische overzichten** toegevoegd. U kunt daarin o.a. zien hoeveel molens gemeentelijk of particulier eigendom zijn, hoeveel molens er van elk type zijn, hoeveel water- en korenmolens er zijn, en dat alles uitgesplitst per provincie.

Mede door het feit dat de regelfstand in de lijsten iets groter is gemaakt, waardoor het raadplegen, en het doorlezen op de rechter pagina makkelijker is geworden, is deze zevende druk 50% dikker geworden dan de vorige, doch slechts één gulden duurder.

De gebruikelijke rubrieken zijn weer: nummer en bladzijde van de provinciale moleninventarisatie, plaats en gemeente, naam van de molen, bouwjaar, type en functie, eigenaar, vlucht, wieksysteem, en, bij poldermolens, de naam van de polder. Bij door water aangedreven molens is de naam van de beek vermeld.

Er kwamen in deze nieuwe druk ook enkele rubrieken bij:

Ten eerste: de **biotoop**.

In de vorige Gilde-brief kondigden wij al aan dat in een volgende druk van het Rode Boekje de biotoop van de molens uitgedrukt zou worden in een cijfer van 1 t/m 5. Wij deden toen een oproep aan de Gilde-leden de biotoop van zoveel mogelijk molens volgens de toen gepubliceerde richtlijnen in te sturen.

Mede dankzij het feit dat zo'n 25 Gilde-leden biotoopcijfers instuurden, kon uiteindelijk in de nieuwe druk van het Rode Boekje van ruim 80% van de windmolens een cijfer voor de biotoop worden vermeld.

Wij hopen dat in de toekomst ook de resterende 20% kan worden geclassificeerd, en doen daarbij weer een beroep op de leden! Natuurlijk mag u ook reageren als u het met bepaalde reeds uitgedeelde cijfers niet eens bent! Graag met een korte motivering waarom u tot een andere beoordeling komt.

Ten tweede: bij de waterradmolens een rubriek **ADRES**.

De toevoeging daarvan zal het bezoeken daarvan flink vergemakkelijken. Deze molens vallen nu eenmaal een stuk minder op dan de windmolens die met hun wieken meestal flink boven de omgeving uitsteken.

Ten derde: de vermelding van de windmolens die geen monument (GM) zijn. Dat wil zeggen, geen monument volgens de Rijkslijst.

Bij de waterradmolens is tenslotte nog een kolom **BIJZONDERHEDEN** opgenomen, waarin o.a. vermeld is dat een molen geen "waterrecht" meer heeft.

Gemeentelijke grenswijzigingen tot 1 jan. 1989 zijn in deze druk verwerkt.

In deze druk zijn ook méér verwijzingen opgenomen bij de plaatsnamen. Als van een molen niet direct duidelijk is onder welke plaats hij te vinden is, bijvoorbeeld omdat hij tussen twee dorpen in ligt, vindt u beide plaatsen thans in de lijst. Achter één daarvan staan alle gegevens, achter de ander een verwijzing. Vooral bij de watermolens in Limburg heeft dat tot een flinke uitbreiding van de lijst geleid.

Om het doorlezen op de rechter bladzijden te vergemakkelijken, is niet langer nummer en plaats op de rechter pagina herhaald, maar plaats en naam van de molen.

De prijs van de 7^e druk bedraagt f 13,50 voor leden van De Hollandsche Molen, en f 16,- voor niet-leden. Daar komt nog een bedrag van f 5,- voor verzendkosten bij. De prijs is in dat geval dus:

leden De Hollandsche Molen: f 18,50
niet-leden: f 21,00

U kunt een exemplaar bestellen door overmaking van het bedrag op postrek. 5285850 t.n.v. Werkgroep Nederlands Molenbestand te Alkmaar (leden Hollandsche Molen onder vermelding van hun lidmaatschapsnummer).

OPROEP aan leden in Gelderland, Zuid-Holland en Limburg
In deze drie provincies is van ca. 40 % van de molens de biotoop nog niet beoordeeld. Wij willen bij deze een beroep doen op de leden van het Gilde om onze gegevens te completeren.
In de vorige Gilde-brief staat uitvoerig vermeld hoe de biotoop beoordeeld moet worden, en kan worden uitgedrukt in een cijfer 1 t/m 5.

U wordt verzocht uw gegevens toe te sturen aan:

De Hollandsche Molen
Werkgroep Molenbiotoop
Herengracht 476
1017 CB AMSTERDAM

OP ZOEK NAAR EEN DOE-VAKANTIE ?

Als er onder de lezers nog gezocht wordt naar een vakantiebestemming dan kunnen zij zich wellicht een voordeel doen met de aanbieding gedaan door ons Duitse lid Rolf Peter Weichold.

Hij heeft n.l. een overeenkomst gesloten met de stad Xanten omtrent de huur van de Kriemhild- molen

Deze molen zal gerestaureerd worden in 1990, maar vooruitlopende daarop moeten er allerlei interessante klusjes opgeknapt worden.

Zij, die een doe-vakantie willen houden en hun tijd willen besteden aan een molen, kunnen hun hart ophalen. Vele klusjes liggen te wachten om verricht te worden, zoals de vang opknappen, vangtrommel vernieuwen, vangbalk zelf verhangen, steenkraan weer aanbrengen, maalkoppels demonteren en oude stenen verwijderen enz.

Wie zin heeft is van harte welkom. Even een belletje naar 0949-203-437583.

Vriendelijke groeten

Rolf Peter Weichold.

EEN VEEL VERGETEN ASPECT BIJ HET DRAAIEN OF MALEN MET EEN MOLEN

Als men op een molen wordt aangesteld, moet men zich vele dingen nog eigen maken. Iedere molen is weer anders en heeft zijn eigenaardigheden.

Een zaak, die men zich ook zeer zeker dient te realiseren is, dat de desbetreffende molen een monument is dat in de Gemeenschap er omheen zeer duidelijk in het oog loopt en een deel daarvan is.

De meeste en vooral de oudere mensen in stads-, dorps- of kleine gemeenschap rondom die molen zijn ook nog op de hoogte van de diverse gebruiken op de molen, zoals b.v. de diverse wiekstanden. Een molen zonder enige reden, of een andere waarvoor hij niet bedoeld is in een bepaalde wiekstand zetten, roept dan vragen op of wekt enige ergernis in die gemeenschap. De aanleiding tot dit artikel is een brief, die wij ontvingen van Adrie Peereboom te Wervershoof, die wij verder gaarne aan het woord laten :

De reden van mijn opmerking is een verschijnsel, dat de laatste jaren lijkt toe te nemen in kringen van de molenaars : het onvoldoende zorgvuldig hanteren van wiekstanden, met name de rouwstand.

Dit onderwerp komt zelden ter tafel, maar heeft een belangrijke invloed op de lokale waardering voor (het draaien) de molen !

Van oudsher gold met name op de korenmolens de rouwstand (in welke vorm dan ook) als de "zwaarste" stand, hiervoor moest elke andere wiekstand wijken gedurende de rouwperiode. Deze sociale functie van het wiekenkruis ondersteunde de saamhorigheid en het medeleven met de nabestaanden.

Er zijn, naar mijn ervaring, nogal wat ouderen, met name in plattelandsgebieden, op de hoogte van dit gebruik. De tientallen jaren voortgaande "molensloperij" heeft ook in sociaal opzicht een verarming gebracht !

Wanneer dan, dankzij veler inspanning een molen weer gaat draaien, ontstaat er de sociale plicht voor de molenaar tegemoet te komen aan de oude gebruiken op die molen. Familieleden van de vroegere molenaar, burens, voormalig molenpersoneel enz. letten vaak juist op dit aspect.

Hoewel er allerlei verontschuldigungen worden aangevoerd, is het m.i. met enige goede wil en inventiviteit haalbaar om, vooral wanneer het een sterfgeval betreft, in de "molen-omgeving" daarvan tijdig op de hoogte te zijn.

Veel vrijwillige molenaars wonen niet in de plaats waar hun molen staat, maar goede plaatselijke kontakten zijn in meerdere opzichten belangrijk !

Wellicht kunt u in de "Gildebrief" eens wat ruimte aan dit onderwerp besteden, zodat er wat meer aandacht voor ontstaat.

A.N. Peereboom

RESULTATEN BLIKSEMAFLEIDERCONTROLE 1988 DOOR HET CONTROLETEAM VAN HET GILDE

In het Maartnummer van de Gildebrief van 1988 konden we de start aankondigen van de Gilde-bliksemafleidercontrole.

Als doel werd aangegeven:

Een volledige, deskundige controle op de installatie, toegespitst op de specifieke eisen, die een molen aan deze controle stelt, teneinde zekerheid te verschaffen dat de installatie in optimale conditie verkeert.

Als nevendoelen werden aangemerkt:

- controlemogelijkheid op metingen, die door installatiebedrijven zijn verricht.
- controlemogelijkheid op de moleneigenaar bij twijfel of de door hem toegezegde regelmatige controle op de installatie wel werkelijk is uitgevoerd.

In 1988 zijn, naast de voor de startende controleurs georganiseerde instructiecontroles, 21 controles verricht.

Deze controles worden verricht volgens de in het normblad voor de blikseminbeveiliging voorgeschreven norm N.E.N. 1014.

Deze norm wordt niet altijd gevolgd door de installatiebedrijven, waardoor soms verschillen werden geconstateerd tussen het Gilderapport en de controle-rapporten van de installateurs.

De Gildekeuring stelt dan meestal zwaardere eisen aan de installatie.

Vooral de tolerantie van de aardverspreidingsweerstand (vervangingsweerstand), die volgens de N.E.N.norm maximaal $2\frac{1}{2}$ Ohm mag bedragen, gaf nogal eens flinke verschillen te zien.

Zo bleek een weerstand van 4 Ohm moeiteloos geaccepteerd te worden !

Verder blijken de installateurs ook de overgangsweerstand tussen de roeden onderling en tussen de roeden en de as niet te meten.

Ook deze weerstand mag beslist niet te hoog zijn, en deze kan door roestvorming soms flink oplopen.

Om deze weerstand te controleren moet de molen 'doorgedraaid' worden.

D.w.z. het wiekenkruis moet een keer in de rondte. Dat moet de (vrijwillig) molenaar doen.

De installatiebureau's keuren soms zonder dat er een molenaar aanwezig is.

Onze controleurs maken juist daarom een afspraak met de molenaar.

Een oogst van 21 aanvragen in een heel jaar valt toch wel wat tegen.

Uit Groningen, Friesland en Noord Holland kwam geen enkele aanvraag !

Zeeland, Brabant, Limburg prijken met slechts één aanvraag per provincie

op de lijst; de molenrijke provincie Zuid Holland slechts met twee aanvragen.

Mensen, zijn jullie zo overtuigd van de prima staat waarin je bliksemafleiderinstallatie verkeert ?

De molenaars van de 23 gekeurde molens dachten dat waarschijnlijk ook !

VAN DE 23 GEKEURDE INSTALLATIES WAREN ER ZEGGEN EN SCHRIJVE 3 DIE ZONDER VERDERE OPMERKINGEN WERDEN GOEDGEKEURD !

Toch maar niet eens een controle aanvragen?

De meest voorkomende gebreken waren:

Vervangingsweerstand hoger dan het vereiste maximum van $2\frac{1}{2}$ Ohm	13 x
Doorverbinding roeden onderling en roeden - as te grote weerstand	8 x
Losse of flexibele aansluitkabel of klemmen	6 x
Aardingsweerstand te hoog	2 x

Een totaal losse aardelektrode werd 1 x ontdekt. Een te kleine diameter van de flexibele kabel kwam ook voor, de aardelektroden niet met elkaar doorverbonden en een niet goed gemonteerde ringleiding werd ook gesignaleerd. Meestal kwamen meerdere van de genoemde gebreken in een en dezelfde installatie voor.

De betrokken eigenaars en molenaars hebben elk een afschrift van de rapporten gehad.

De controle is eenmalig. Voor een nacontrole of een volgende controle dient u dus opnieuw een verzoek in te dienen.

Het Gilde verricht zelf GEEN REPARATIES ! Het is dan ook de bedoeling dat de eigenaar aan de installateur opdracht geeft de geconstateerde gebreken te verhelpen. De vrijwillig molenaar zal hem hieraan (misschien) moeten herinneren !

Voor 1989 staan onze controleurs, de heren Koens, Oostrom en van de Winkel weer klaar om de aangevraagde controles te verrichten.

BELANGRIJK

KOSTEN. De controles worden gratis verricht. De kosten komen voor rekening van het Gilde. Per dag kunnen ca. 4 molens gekeurd worden. U kunt helpen de kosten te drukken door, wanneer u een controle voor uw molen wenst, even contact op te nemen met uw collega-vrijwilligers in de buurt om te informeren of daar ook belangstelling is voor een controle.

Er kan dan een groepje molens dicht bij elkaar op één dag worden gecontroleerd. Dat spaart reistijd voor de controleurs en reiskosten voor het Gilde. In 1988 was er wat dit punt betreft te weinig medewerking !

In 1989 graag beter, dus !

RAPPORTAGE

Van de controle wordt een meetrapport opgemaakt waaruit blijkt hoe de conditie van de installatie is, en de geconstateerde gebreken worden genoemd. Aanbevelingen tot verbetering van de installatie kunnen worden vermeld. Reparaties worden NIET verricht. Die blijven voorbehouden aan de erkende installatiebedrijven.

Afschriften van de rapporten worden verzonden aan:

De moleneigenaar, de vrijwillig molenaar, het Gilde en aan De Hollandsche Molen

Tenslotte nog eens de gang van zaken bij het aanvragen van een controle en bij de controle zelf.

AANMELDING

De aanvragen kunnen direkt na het verschijnen van deze Gildebrief worden verzonden door de vrijwillig molenaar, die lid moet zijn van het Gilde van Vrijwillige Molenaars. De aanvraag wordt SCHRIFTELIJK ingediend bij de coördinator, adres :

D.J. Abelskamp, Laan 1940-1945 no. 2, 7231 GL Warnsveld.

Aanmelden kan per brief of met het hieronder afgedrukte formulier.

Vermeld moet worden:

- a. Naam en adres en telefoonnummer van de vrijwilliger
- b. Het adres van de molen
- c. Naam en adres van de eigenaar (i.v.m. toezending rapport)

De aanvragen worden per regio gebundeld, zo mogelijk in groepjes van 4 molens bij elkaar in de buurt, zodat zo'n groep op één dag door de controleur kan worden afgewerkt (tijd- en kostenbesparing).

De aanvragen worden door de coördinator aan de regiocontroleur doorgezonden.

AFSPRAAK CONTROLEDATUM

De regiocontroleur maakt telefonisch een afspraak met de vrijwillig molenaar over datum en tijd van het controlebezoek. De vrijwilliger zal er bij moeten zijn i.v.m. het "doordraaien" van de molen.

VERZENDING MEETRAPPORTEM

De regiocontroleur stuurt de meetrapporten naar de coördinator en houdt zelf een afschrift. De coördinator vermenigvuldigt het rapport en stuurt copieën naar de moleneigenaar, de vrijwilliger en naar de Hollandsche Molen en houdt zelf een afschrift voor het archief.

We hopen in 1989 veel aanvragen te mogen ontvangen. Een in goede staat verkerende bliksemafleider kan voor iedere molen van levensbelang zijn. De door het Gilde gratis geboden extra controle kan u d.m.v. een ONPARTIJDIG rapport zekerheid verschaffen over de conditie van de installatie op uw molen. U hoeft als vrijwilliger alleen maar contact op te nemen met uw collega's in de buurt en een aanvraag op te sturen. Toch niet teveel gevraagd? Wij zijn benieuwd.

Dik Abelskamp

hier afknippen

Ondergetekende,

Naam :

Adres :

Postcode en Woonplaats :

vraagt hiermede een bezoek aan voor het controleren van de bliksemafleider-installatie van de molen :

Naam :

Adres :

Standplaats :

De molen is eigendom van :

Naam :

Adres :

Postcode en Woonplaats :

Nader bericht van de regiocontroleur wordt afgewacht.

Datum :

Ondertekening:

NOG EEN GERINGE VOORRAAD CURSUSBOEKEN

Er is nog een slinkende hoeveelheid boeken "Zingende Stenen" en "Rond Zingende Stenen" te koop. Eerstgenoemd werk is helemaal van de hand van docent D.J. Abelskamp, evenals "Rond Zingende Stenen" voor het grootste gedeelte. De overige 4 docenten hebben aan dit laatste boek hun schrijfsteeentje bijgedragen.

Beide boeken zijn verkrijgbaar voor f 45,-- p/stuk, excl. f 7,50 verzendkosten (zie achterin de Gildebrief).

Girorek: 148232 t.n.v. Rabobank Midden Westland, t.g.v. rek. 13.53.85.210
t.n.v. penningmeester cursuscommissie G. Barendse te Poeldijk.

Beide boeken samen gelijktijdig f 99,-- incl. verzendkosten.

Of op 8 april in Hotel Haarhuis te Arnhem, zonder de verzendkosten.

Haast U. Op is op.

STAPHORSTER DEKKLEDEN B.V.

Schapendijk 37
7713 PX Staphorst (Den Hulst)
Telefoon 05296 - 3490 b.g.g. 04749 - 3986

LEVERING VAN MOLENZEILEN
IN ZEILDOEK WK77 EN HEMPEX
TOUWWERK.

OOK VAKKUNDIGE REPARATIE
VAN UW MOLENZEILEN.

VERDER LEVEREN WIJ LEREN ZEIL-
HANDJES EN HANDSTIKAPPARATEN
VOOR REPARATIES AAN MOLENZEI-
LEN ENZ.

VERTEGENWOORDIGER:

H. TAMMINGA.
WESTERLEE
9678 RH
TEL. 05970-14580

DE CURSUS VOOR DE KORENMOLENAAR SLAAT 1 JAAR OVER

Dit jaar gaat de 'Cursus voor de Korenmolenaar', resultaat van samenwerking tussen het Ambachtelijk Korenmoenaarsgilde en het Gilde van Vrijwillige Molenaars, niet door.

De reden hiervoor is enige verzadiging van de vraag naar de cursus.

De korenmolenaarswereld is tenslotte een niet zó uitgebreide.

De gewenste 20 cursisten hebben zich twee jaren al niet meer gemeld. Om niet voor een té klein publiek toch alle kosten te hoeven maken, is besloten om in 1989 niet, maar weer in september 1990 te starten.

In de zomer van 1990 zal de cursus weer in de Gildebrief en in Van Haver tot Gort aangekondigd worden en bestaat weer de mogelijkheid tot aanmelding.

Diegenen kunnen deelnemen aan de cursus, die het getuigschrift van Vrijwillig Molenaar in hun bezit hebben of als deelnemer zijn aangesloten bij het Ambachtelijk Korenmoenaarsgilde.

SCHADE DOOR HOUTWORM, BOKTOR, ZWAM EN SCHIMMEL? DOORSLAAND OF OPTREKKEND VOCHT? OVERLAST VAN DUIVEN OP GEBOUWEN?

VRAAG RENTOKIL OM EEN GRATIS EN VRIJBLIJVENDE
INSPEKTIE EN EEN DESKUNDIG ADVIES.

LEDEN VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS EN
MOLENBEHEERDERS ONTVANGEN VOOR WERKZAAMHEDEN AAN
MOLENS 10% KORTING.

RENTOKIL HEEFT VESTIGINGEN IN GEHEEL NEDER-
LAND DUS OOK DICHT BIJ U.

BEL NU: 070-99 65 64

Rentokil

beschermt en bestrijdt

Postbus 52, 2280 AB RIJSWIJK (Z.H.) Volmerlaan 9,
2288 GD RIJSWIJK (Z.H.)

WAT WAS DAT VOOR EEN MOLENZAAK ?

Dat de reacties voor het grootste deel uit het zuiden van het land kwamen verwondert de redactie niet.

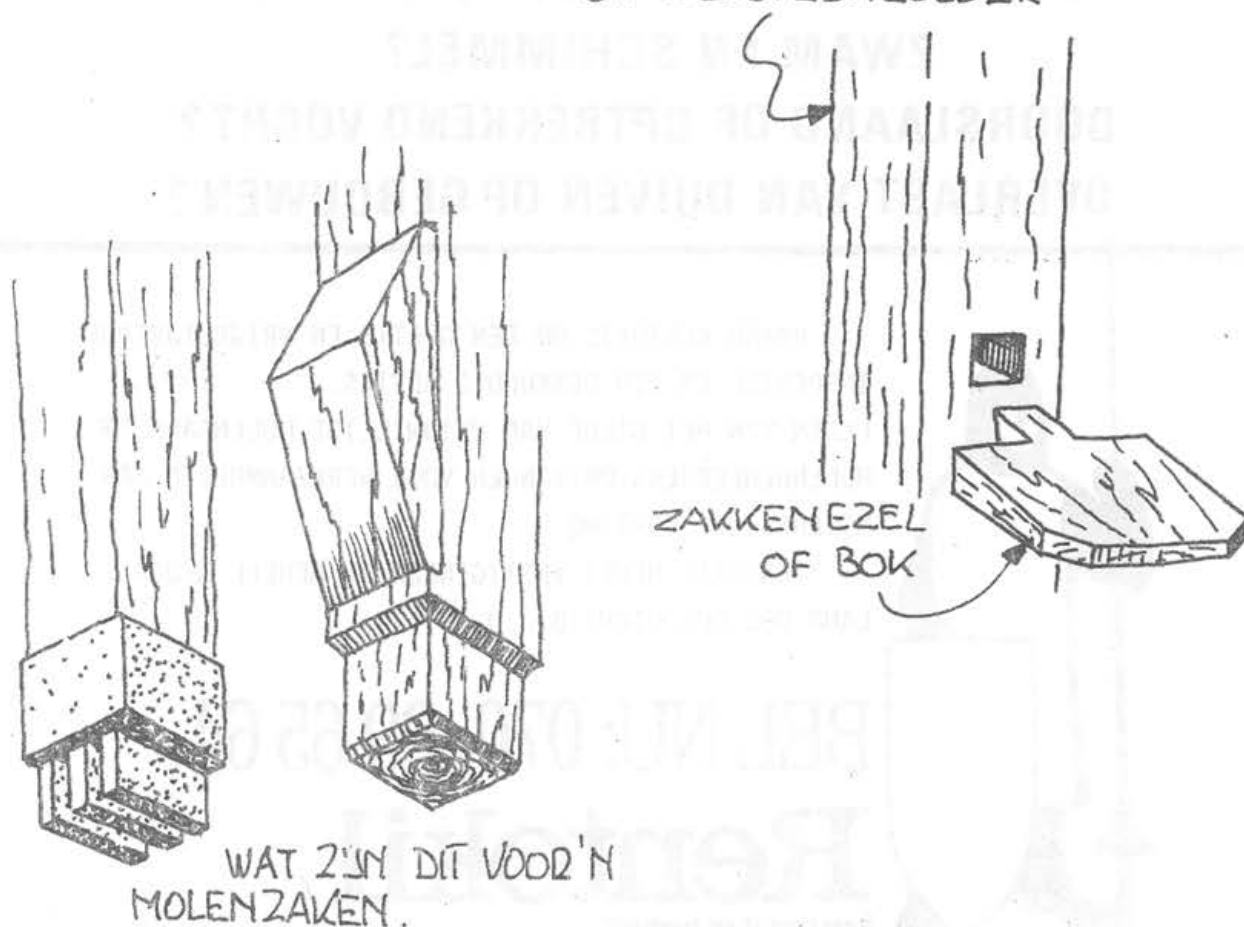
Het betreft hier een typische standerdmolenzaak en dan veelal een onderdeel, dat bij restauratie of wordt vergeten weer aan te brengen of men weet niet meer waar de vierkante gaten voor waren in de plank onder de meelpijp. Dezelfde gaten treft men ook nog wel eens aan in de stijl naast het luik, waar de opgeluide zakken graan de molen worden binnenge trokken. Het afgebeelde plankje van $\pm 40 \times 50$ vierkant is nl. een soort zakkenbokje. We weten niet of dit de authentieke naam ervoor is, maar het geeft wel de functie weer.

Hoe e.e.a. in de molen zat, geeft bijgaand schetsje duidelijk weer.

Bij loting is de prijs toegelikt aan Don Werts, Straatkantseweg 28, 5443 NC Haps. Hij verwees ook nog naar molen "De Ster" te Wanroy, waar een dergelijke molenzaak nog in gebruik is. Het boekje over de Pelmolen wordt hem toegezonden.

De redactie.

STIJL NAAST HET LUIK OP DE STEENZOLDER

Het landelijk net van biotoopwachters werd in het afgelopen jaar uitgebreid van ruim 130 tot 150 rayons. Verminderd met de 8 wachters, die elk twee rayons bewaken, is het totaal aantal biotoopwachters nu 142. Vorig jaar waren 5 rayons onbemand. Dit aantal is nu gedaald tot 2 rayons (nl. Wieringen en Alphen a/d Rijn). Afgelopen jaar verdwenen 6 namen van de wachters-lijst wegens bedanken en een sterfgeval, en werden er 19 nieuwe toegevoegd, onder wie 13 voor nieuw-gestichte rayons (d.w.z. af-splitsingen van te grote bestaande rayons) en 6 als vervangers van aftreders.

De wijze, waarop een en ander in de hierna te noemen gebieden in zijn werk gegaan is, is wel vermeldenswaard:

In het rivierengebied Betuwe en Bommelerwaard en in West- & Midden Brabant hebben zeer effectieve en nuttige herverkavelingen van rayons plaats gevonden tussen de bestaande biotoopwachters, en een aantal door hen nieuw-geworvenen. De biotoopwachters, resp. vrijwillige molenaars in deze streken vormen echte vriendenclubs, voor wie het niet moeilijk was elkaar snel te vinden bij het verbeteren van de rayon-indeling. In de Betuwe-Bommelerwaard werden de grenzen van de rayons eindelijk gelijk-gelegd met gemeentegrenzen, herverkaveld en met één nieuw rayon plus dito wachter uitgebreid.

In Brabant was in de eerste helft van het afgelopen jaar een nieuwe indeling tot stand gebracht tussen de bestaande wachters, op initiatief van ons helaas kortgeleden ontslagen lid Arnold Naaykens, waarbij 5 nieuwe rayons, bemand door nieuwe mensen, werden gesticht. Na het heengaan van Arnold Naaykens zorgde hetzelfde gezelschap voor opvolging in diens eigen rayon, waarvoor drie nieuwe wachters werden gevonden.

Het aantal rayons in Brabant, dat in februari 1988 nog 7 bedroeg, is door dit alles - zie bijgaande lijst - tot 15 gestegen. Verzuchting van onze kant: Ging het bij alle vacatures in den lande maar op deze manier! Zochten alle buur-biotoopwachters maar naar een opvolger voor de open plaats gezamenlijk, al of niet met herverkaveling. Want zij - en dit geldt ook voor de bestuursleden van de plaatselijke molen-organisaties - hebben het beste zicht op de streek, om de juiste biotoopwachters te vinden en de beste rayon-grenzen vast te stellen.

HET GROTE PROBLEEM

Ja, en dan hebben wij nog een oud probleem, dat velen uwer wel bekend zal zijn: Hoe weten wij, of de biotoopwachters hun werk goed en getrouw uitvoeren?

Deze vraag is onlangs nog actueler geworden door het volgende: In de vorige Gildebrief werd een oproep geplaatst aan alle leden - dus inclusief de biotoopwachters - om mee te werken aan een actie om elke molen een 'schoolcijfer' voor de kwaliteit van zijn biotoop toe te kennen. Deze cijfers zouden dan o.a. in de gegevens van Eric Zwijnenberg's "rode boekje" bij de volgende druk worden vermeld. (Deze is inmiddels 'uit') Op deze oproep hebben zegge en schrijve 15 mensen gereageerd: 15 van de 140 biotoopwachters en van de + 1300 Gildeleden! Dat is niet bemoedigend

We gaan er nog steeds van uit, dat elke aangetaste molenbiotoop voor elke molenvriend - en zeker voor de biotoopwachters - een doorn in het oog moet zijn, en dat zij allen daar graag iets aan zouden doen. Dat "doen" is voor de biotoopwachter - naast reageren op bovenvermelde oproep - in de eerste plaats: de aankondigingen-bestemmingsplannen goed lezen; steeds op tijd gaan kijken op het gemeentehuis of een plan kwaad kan, en - zo ja - tijdig de meldkamer van de Hollandsche Molen waarschuwen.

Dit alles doet een biotoopwachter niet "voor ons", maar uit behoefte om de schoonheid van zijn eigen streek te helpen bewaren en de molenzaak te dienen, resp. zijn eigen molen in de wind te houden en de belevingswaarde te handhaven.

Iemand, die de hiervoor vereiste regelmaat niet wil of kan volhouden, bewijst de molenzaak een grote dienst, als hij ons dan terstond waarschuwt en ons vraagt een ander in zijn plaats te zoeken - of dat zelf te doen ! Er zijn nl. altijd nog biotoopwachters, die uit een zekere schroom, resp. beleefheid, liever niet laten merken, dat ze hun naloop-plicht niet meer naar behoren kunnen uitoefenen.

Genoemde schroom betreuren wij ten zeerste, omdat daardoor het moment, waarop begonnen wordt een vervanger te zoeken, nodeloos wordt uitgesteld en het rayon al die tijd in feite onbewaakt is.

Wat is er nu tegen om eerlijk te zeggen, dat je moet stoppen, als er redenen zijn om te stoppen ? Even goede vrienden !

MR. MIJKSENAAR OVER HET "GEHEUGEN VAN DE OVERHEID"

Dan is er ook een aantal biotoopwachters, die in de aanvang van hun loopbaan de betrokken gemeentebesturen, al of niet schriftelijk, uitgebreid op de hoogte hebben gebracht van de biotoop-eisen voor de molens op hun grondgebied.

En dan denkt men, dat DAARNA de gemeentelijke plannenmakers voortaan de molens wel steeds zullen ontzien, en braaf de 1-op-x-regel rond de molens in acht nemen; bomen om molens automatisch weglaten, resp. laag-houden en met de KNVB-brief (zie het biotoopwachterspakket !) in de hand, windsingels rond sportvelden laten uitvoeren met 2 m hoge struiken, die dan jaarlijks automatisch op deze hoogte bijgeknipt zullen worden, enz. enz.

Helaas is dit een misvatting !

Wij kunnen aan overheidsinstanties de schitterendste rapporten, van Hans de Nie, van de Bomenstichting, de Hollandsche Molen enz. toezenden met de toevoeging: "Zo, nu weten jullie hoe het moet". Wij kunnen zelfs van een gemeente te horen krijgen, dat onze gegevens in oprechte dank zijn aanvaard, gelezen en begrepen, maar toch moeten we dan voorzichtig zijn en een bekende uitspraak van onze ex-voorzitter van de Hollandsche Molen, Mr. P.J. Mijksenaar in gedachten nemen:

"De overheid heeft geen geheugen en geen geweten"

Dat wil zeggen, dat we elk gemeentelijk plan steeds weer minutieus moeten bekijken, of er geen molenbedreigingen in verborgen zijn. De opsteller van zo'n plan heeft waarschijnlijk onze papieren nooit onder ogen gehad, en zijn chefs, die onze richtlijnen misschien ooit lazen, hebben zóveel aan hun hoofd, dat het vrijwel uitgesloten is, dat zij 'op tijd' aan onze lessen zullen denken.

En zo komt het nog te veel voor, dat wij over ernstige biotoopbedreigingen min of meer 'toevallig' horen via kanalen buiten-om, terwijl de biotoopwachter niets heeft laten horen, resp. er ook niets van blijkt te weten

Ondanks deze sombere geluiden zijn we op de langere termijn wat optimistischer. Langzamerhand merk je toch, dat het hele begrip 'molenbiotoop' en het belang ervan, in bredere kring bekend wordt en tot leven komt. En hiertoe draagt natuurlijk het werk van Gerbrand de Vries bij de Hollandsche Molen een flinke steen bij !

Dus: wachters ! Blijf waakzaam en signaleer op tijd. Houd de argumenten - windvang EN belevingswaarde ! - beide warm, en gebruik ze tegenover de buitenwereld.

Wie er als biotoopwachter mee uitscheiden wil - jammer natuurlijk, maar toch - vertel het ons spoedig. En onthoud Mijksenaar's kreet.

Tot slot: het is altijd nog aanzienlijk minder werk om een goede biotoop goed te houden, dan een slechte weer goed te krijgen. Voorkomen is dus ook hier beter dan genezen.

En hier komen de twee advertenties:

1. Eiland WIERINGEN

Dit (voormalige) eiland heeft twee molens, waarvan de biotoop reeds zeer slecht is. Toch willen wij graag een biotoopwachter aldaar, om nog erger te voorkomen. Tot dusverre konden wij geen Wieringer bereid vinden om hier de wacht te gaan houden. Maar wat niet is, kan nog komen. Opnieuw vragen wij reacties van Wieringers of niet te ver wonende andere Westfriezen.

2. ALPHEN A/D RIJN

Als vorig jaar moeten we schrijven, dat er geen inheemse biotoopwachter gevonden is tot nu toe. De gemeente is op molengebied zeer belangrijk; zij omvat o.a. de beroemde viergang van Aarlanderveen! Nog steeds neemt Gerard Ottevanger hier wāār. Maar zijn - en onze vraag blijft: Waar is de Alfenaar, Steekter of Aarlander, die dit rayon wil overnemen ?

Aanmeldingen gaarne aan:

E. Smit, Esdoornlaan 61, Wormerveer

Tel. 075 - 283123

WEIDE MOLENTJE.

GRONINGEN

- NOORD OOST Gemeenten: Hefshuizen, Usquert, Baflo, Kantens, Middelstum, Warffum, Eenrum en Winsum. Mevr. I. Wierenga-Spijk, Hooilandseweg 89, Roodeschool. Tel. 05954-12724
- MIDDEN OOST Gemeenten: Appingedam, Delfzijl, Bierum, 't Zandt, Loppersum, Ten Boer, Slochteren, Stedum, Hoogezand-Sappemeer, Oosterbroek en Scheemda. D. Slagman, De Vijzel 21, Slochteren. Tel. 05982 - 2418.
- ZUID OOST Gemeenten: Bellingwedde, Finsterwolde, Nieuwe Pekela, Oude Pekela, Vlagtwedde en Winschoten. B. Oomkens, Vondellaan 6, Winschoten. Tel. 05970 - 14269.
- WEST & MIDDEN Gemeenten: Adorp, Aduard, Bedum, Ezinge, Groningen, Grootegast, Haren, Gripskerk, Kloosterburen, Leens, Marum, Oldehoeve, Oldekerk, Ulrum en Zuidhorn. B. Dijk, Aduarderdiep 3, Molen "Aeolus", Den Ham (Gr.) Tel. 05903 - 1722

FRIESLAND

- AMELAND J.J. Kienstra, v.d. Stratenweg 8, Nes-Ameland. Tel. 05191 - 2644
- TERSCHELLING J. van Dieren, Formerum 38 a, Terschelling
- NOORD WEST Gemeenten: Het Bildt en Ferweradeel G.v.d. Beek, Lage Heerenweg 108, Marrum (Fr.) Tel. 05181 - 1630
- NOORD OOST Gemeenten: Dantumadeel, Kollumerland & Nieuw Kruisland, Achtkarspelen, Tietjerksteradeel, Dongeradeel, Dokkum. J. van Tilburg, Heiderstraat 42, Dokkum. Tel. 05190 - 2769
- ZUID OOST Gemeenten: Smallingerland, Heerenveen, Weststellingwerf en Ooststellingwerf P. Hofkamp, Tjaerdiën 8, Bakkeveen Tel. 05169 - 1415
- ZUID Gemeenten: Sneek, Wymbritzeradeel, Gaasterland en Lemsterland H.J.C. v.d. Woude, Galamagracht 21 A, IJlst. Tel. 05155 - 1403
- ZUID WEST Gemeenten: Nijefurd, Wonseradeel, Boisward, Harlingen en Littenseradeel L.J. Sierkstra, Molenweg 43, Witmarsum Tel. 05175 - 1922
- MIDDEN NOORD Gemeenten: Leeuwarden, Leeuweradeel, Franekeradeel, Menaldumadeel W.A. Hofkamp, S.de Zeestrijtte 5, Deinum Tel. 05107 - 1607
- MIDDEN ZUID Gemeenten: Boornsterhem en Scharsterland Mevr. J.W. Wildervanck-van 't End, Jousterweg 4, Haskerhorne Tel. 05138 - 3000

DRENTHE

- NOORD Gemeenten: Roden, Rolde, Peize, Vries, Norg, Gasselte, Gieten, Zuidlaren A. de Baer, Hunzelaan 5, Gasselternijveen Tel. 05999 - 2563
- ZUID OOST Gemeenten: Emmen, Coevorden, Zwoelo, Sleen en Dalen J. Tigelaar, Peelstraat 55, Erica (Dr.) Tel. 05914 - 2492
- HOOGVEEEN A. van Uffelen, Valkenlaan 8, Hogeveen Tel. 05280 - 71991
- ZUID WEST Gemeenten: Beilen, Diever, De Wijk, Vledder, Ruinen, Nijeveen, Zuidwolde, Havelte en Meppel. R. Kooiker, Het Nijveen 47, Nijeveen (Dr.) Tel. 05229 - 2377

OVERIJSSSEL

- NOORD & WEST Gemeenten: Brederwiede, IJsselham, Staphorst, Avereest, Hasselt, Gramsbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Dalfsen, Ommen, Raalte, Olst, Diepenveen, Bathmen, Deventer en Holten. J.v.d. Beld, Ninaberlaan 78, Hellendoorn Tel. 05486 - 55957
- KAMPEN, IJSSELMUIDEN J. Liefink, L.v.Egmondstraat 4, Kampen Tel. 05202 - 15568
- ZWOLLE & WIJHE
- ENSCHDE Dorpen: Usselo en Lonneker. J. Meinema, Poolmansweg 40, Enschede Tel. 053 - 316498
- HENGLO, DIEPENHEIM, G.W. de Goeyen, M.de Zeeuwstraat 49, Rijssen Tel. 05480 - 12863
- AMBT DELDEN
- GOOR & HAAKSBERGEN A.W. Verheijen, Fazantstraat 41, Haaksbergen Tel. 05427 - 14617
- REST VAN TWENTE Gemeenten: Almelo, Denekamp, Ootmarsum, Tubbergen, Vriezenveen, Rijssen en Weerselo C.E.A.M. Cornelissen, Menkemaborg 3, Almelo Tel. 05490 - 63333

GELDERLAND

- ACHTERHOEK NOORD Gemeenten: Neede, Borculo, Lochem. A.W. Verheijen (zie 2 wachters hoger)
- ACHTERHOEK OOST Gemeenten: Winterswijk, Eibergen, Lichtenvoorde, Aalten A.G.J. Esmen, Huenderstraat 3, Eibergen Tel. 05454 - 1994
- ACHTERHOEK WEST & LIJMERS Gemeenten: Vorden, Steenderen, Zelhem, Ruurlo, Doetinchem, Zevenaar, Didam, Duiven Angerlo, Hoog- en Laag Keppel, Wehl, Bergh G. Voorneman, Bergstraat 43, Doesburg Tel. 08334 - 3052
- WARNSVELD D.J. Abelskamp, Laan 1940-45 nr. 2, Warnsveld Tel. 05750 - 25068
- ACHTERHOEK ZUID Gemeenten: Dinxperlo, Gendringen en Wisch J. Smit, Arendshorst 29, Ede (Gld.) Tel. 08380 - 32462
- OLDEBROEK & ELBURG M.J. van Til, Archipel 45-06, Lelystad. Tel. 03200 - 45215
- VELUWE NOORDOOST Gemeenten: Hattem, Heerde, Epe A. Hanekamp, Annenkamp 48, Wapenveld Tel. 05206 - 79691

VELUWE MIDDEN & WEST	Gemeenten: Putten, Nijkerk, Ermelo, Nunspeet, Apeldoorn, Barneveld en Voorst <u>H.T. Linde</u> , Otterloseweg 122, Ughelen-Apeldoorn Tel. 055 - 332757
EDE (Gld.)	<u>F.H.J. Klein Tank</u> , Rienderstein 9, Ede Tel. 08380 - 17189
WAGENINGEN	<u>H. Dobbe</u> , Harnjesweg 56, Wageningen. Tel. 08370 - 18120
ARNHEM	Stichting Vrienden v.d. Gelderse Molen, Klarendalseweg 82, Arnhem Tel. 055 - 332757 (Zaterdags: 085 - 512513)
VALBURG	Dorpen: Valburg en Herveld. <u>B. Zuidema</u> , Roghorst 69, Wageningen Tel. 08370 - 13778
LIENDEN & INGEN	<u>A.J. Hellings</u> , Prinsenlaan 25, Bennekom Tel. 08389 - 18675
MIDDEN BETUWE	Gemeenten: Buren (incl. Zoelen), Culemborg, Maurik (Rijswijk), Tiel (Wadenoyen) <u>D. Veenstra</u> , Neerijnenlaan 71, Tiel. Tel. 03440 - 14293
NEERIJNEN	Omvat Hellouw, Haafden, Waardenburg en Varik <u>J. Kragt</u> , Achterste Molen, Zeek 6, Hellouw Tel. 04188 - 1840
GELDERMALSEN	Omvat ook Beesd en Deil-Enspijk <u>A.F. Neuteboom</u> , Bulkstraat 15, Deil-Betuwe Tel. 03457 - 1839
RIJK VAN NIJMEGEN	Gemeenten: Nijmegen, Ubbergen, Groesbeek, Beuningen, Wijchen, Heumen <u>R. Klip</u> , Berkenhof 5, Wijchen Tel. 08894 - 11497
LAND VAN MAAS & WAAL	Gemeenten: Druten, West-Maas & Waal, Heerewaarden <u>R.R. Hoffman</u> , Lakenstraat 84, Wamel Tel. 08878 - 1529
BOMMELERWAARD	Gemeenten: Rossum, Maasdriel, Kerkwijk, Brake <u>Jb. Verwey</u> , Molenstraat 17, Zuilichem Tel. 04187 - 1508
UTRECHT	
RHENEN EN VEENENDAAL	<u>H. Smulders</u> , Kleine Kampen 11, Rhenen Tel. 08376 - 4794
AMERONGEN (Elst)	<u>W.A. van Ommeren</u> , Rijksstraatweg 221 A, Elst (U) Tel. 08384 - 1600
WIJK BIJ DUURSTEDEN en COTHEN	<u>M. Vader</u> , Walplantsoen 4, Wijk bij Duurstede Tel. 03435 - 72329
NIEUWEGEIN - JUTFAAS	<u>A.C. Enkelaar</u> , Varkensmarkt 10, Vianen Tel. 03473 - 77541
ZUIDWEST UTRECHT	Gemeenten: Ronde Venen (Wilnis), Lopik, IJsselstein (en in Z.H.: Bodegraven en Nieuwkoop). <u>M.K.C. Dolman</u> , Havenstraat 64, IJsselstein Tel. 03408-
MONTFOORT	<u>H. van Houwelingen</u> , Molenstraat 27, Montfoort (U) Tel. 03484 - 1109
Stad UTRECHT	<u>F. van Benthem</u> , Mariaplaats 45 bis, Utrecht Tel. 030 - 321867
SOEST	<u>J.A.M. v.d. Boon</u> , De Colignylaan 1, Soest Tel. 02155 - 10797
MAARTENSDIJK (U)	Plaatsen: Groenekan en Westbroek <u>T. Oosterhuis</u> , Hondsdraf 17, Maartensdijk Tel. 03461 - 2911
MAARSSSEN	<u>E.N. Pouw-Schipper</u> , Zwarteweg 70, Naarden Tel. 02159 - 45428
KOCKENGEN	<u>Dr. J.C. Ens</u> , Burg.v.d. Weiwerstraat 7, Bunnik Tel. 03405 - 61945
BREUKELEN	<u>Ing. J. den Besten</u> , Vreelandseweg 12, Loenen a/d Vecht Tel. 02943 - 3364
LOENEN a/d VECHT	(zonder Loenersloot en Vreeland) <u>J. van Bergéyk</u> , Kickestein 44, Loenen a/d Vecht Tel. 02943 - 3311
LOENERSLOOT	(Gemeente Loenen, alleen molen polder Oukoop) <u>J.P. Kurver</u> , Humbredreef 25, Utrecht Tel. 030 - 617943
VREELAND	Gemeente Loenen. <u>N.M.R. Perdijk</u> , Smeekweg 14, Laren (NH) Tel. 02153 - 13074
NIGTEVECHT & ABCOUDE	(zonder Baambrugge) <u>W. Pfeiffer</u> , Achtergracht 57, Weesp Tel. 02940 - 19220
BAAMBRUGGE	Gemeente Abcoude. <u>R.A. Gommers</u> , Angsteloord 1, Abcoude Tel. 02949 - 4064
NOORD HOLLAND	
LAREN (NH)	<u>N.M.R. Perdijk</u> , zie 3 wachters hoger)
NEDERHORST DEN BERG	<u>E.N. Pouw-Schipper</u> (zie 9 wachters hoger)
WEESP	<u>W. Pfeiffer</u> (zie 4 wachters hoger)
MUIDEN, NAARDEN & 's GRAVELAND	<u>B.A. van Weel</u> , Nwe Bussummerweg 92, Huizen (NH) Tel. 02152 - 51695
AMSTERDAM & OMGEVING	Gemeenten: Amsterdam, bezuiden het IJ, Amstelveen, Ouder-Amstel, <u>J. Rademaker</u> , Rieker Molen, De Borch 10, Amsterdam-Buitenveldert Tel. 020 - 445368
AMSTERDAM-NOORD, LANDSMEER, BEEMSTER, SCHERMER, HARENKARSPEL	<u>J.v.d. Heijden</u> , D.Gerritszstraat 4, Edam Tel. 02993 - 69252
EDAM EN KATWOUDEN	<u>J.G. Kemper</u> , Burg.Versteeghsingel 2, Edam Tel. 02993 - 68868
PURMEREND (Neck)	<u>L. Witterman</u> , Molen De Nekker, Kanaaldijk, Purmerend-Neck Tel. 02990 - 24558
ZAANSTREEK	<u>E. Smit</u> , Esdoornlaan 61, Wormerveer Tel. 075 - 283123
UITGEEST & LIMMEN	<u>G. de Vries</u> , Limmerweg 4, Uitgeest Tel. 02513 - 12166
AKERSLOOT	<u>P. Huijgens</u> , Buurtweg 29, Akersloot Tel. 02513 - 12746
EGMOND	<u>E. Zwijnenberg</u> , Nic. Beetskade 40, Alkmaar Tel. 072 - 125682

ALKMAAR en Omgeving	Gemeenten: Alkmaar, Bergen, Schoorl, Heiloo, Warmenhuizen, St. Pancras, Langedijk Alkmaarse Molen Vereniging, Postbus 125, Bergen (NH)
MIDDEN NOORDHOLLAND	Gemeenten: Obdam, Opmeer, Heerhugowaard (zonder de Rustenburgers), Enkhuizen H.G.N. Mulder, Veenhuizerkade 3, Heerhugowaard Tel. 02207 - 13002
NIEDORP & BARSINGER- HORN	J.L. de Reus, Bosstraat 38, Winkel (NH) Tel. 02244 - 1237
WESTFRIESLAND	Gemeenten: Hoorn, Venhuizen, Stede Broec, Drechterland J. Beers, Grote Molen, Zuiderdijk 57, Schellinkhout Tel. 02293 - 3151
WERVERSHOOF & NOOR- DER KOGGENLAND (Midwoud)	A. Peereboom, Kalverstraat 27, Wervershoof Tel. 02288 - 2720
WOGNUM	C.J.L. Rood, Oosteinderweg 48, Wognum Tel. 02297 - 1850
MEDEMBLIK & WIERINGERMEER	J. de Vries, Graaf Florislaan 10, Medemblik Tel. 02274 - 1260 (b.g.g.: 02272 - 2344)
WIERINGEN	V A K A N T
TEXEL	W.S. Keijzer, Ruitersstraat 115, Oudeschild Tel. 02220 - 3256
ZIJPE & ST. MAARTEN	Meyr. A. Heere, Korte Belkmerweg 10, 't Zand (NH) Tel. 02247 - 890
ZUID KENNERMERLAND	Gemeenten: Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Velsen (Santpoort) Stichting Molens Zuid-Kennemerland, Postbus 1105, Haarlem Tel. 023 - 312485
HAARLEMMERMEER & AALSMEER	D. Prins, Olympiastraat 23, Rijsenhout-Aalsmeer Tel. 02977 - 20187
ZUID-HOLLAND	
RIJNSATERWOUDE	D. Prins (zie één wachter hierboven)
LISSE	P.J. v.d. Veek, Blauwe Polder 4, (Blauwe Molen), Oud-Ade (Z.H.) Tel. 02521-14253
NOORDWIJK & NOORD- WIJKERHOUT	W.G. Langeveld, Rhijnluststraat 12, Katwijk
OEGSTGEEST & WARMOND	P. Hellinga, Hofbrouckerlaan 34, Oegstgeest Tel. 071 - 174499
LEIDEN, WOUBRUGGE; LEIDERDORP; LEIDSCHENDAM & ALKEMADE	H. Waalewijn, Ruige Hoek 15, Burgerveen Tel. 01721 - 8653
KATWIJK & ZOETERWOUDE	D.W.J.M. Jansen, Corn. de Wittlaan 91, 's Gravenhage Tel. 070 - 557156 en 264201
KOUDEKERK a/d RIJN, HAZERSWOUDE, RIJNSBURG & VOORSCHOTEN	W. Waltman, Dourleindreef 18, Voorschoten Tel. 01717 - 6262
ALPHEN a/d RIJN	V A K A N T. Wordt waargenomen door G. Ottevanger (zie hieronder: Schieland)
BODEGRAVEN & NIEUWKOOP	M.K.C. Dolman, Havenstraat 64, IJsselstein Tel. 03408 -
WOERDEN	W. van Krieken, Wilhelminaweg 1, Woerden Tel. 03480 - 17332
WASSENAAR	C.D. Eisma, Pastoor Buijslaan 10, Wassenaar Tel. 01751 - 18207
DEN HAAG e.o.	Gemeenten: 's Gravenhage, Voorburg. F.J. Gundlach, Leidsestraatweg 15, Flat 419, Den Haag Tel. 070 - 838562
WATERINGEN	C.P.H. Franken, Boomaweg 41, Den Haag-Loosduinen Tel. 01749 - 45300
's GRAVENZANDE	W.E.N. Rotteveel, Naaldwijkseweg 232, 's Gravenzande Tel. 01748 - 13500
DELFLAND NOORD	Gemeenten: Delft, Nootdorp, Schipluiden en Rijswijk J.A.M. Spruit, Molenviergang no. 8, Zevenhuizen (ZH) Tel. 01802 - 2613
DELFLAND ZUID & ROZENBURG	Gemeenten: Monster, Maasland, Maassluis, Vlaardingen, Hoek v. Holland, Rozenburg G.J.W. van Bussel, Burg. Molenbroekstraat 2, Delfgauw (ZH) Tel. 015 - 571069
SCHIELAND	Gemeenten: Zevenhuizen, Berkel & Rodenrijs, Zoetermeer, Benthuisen G. Ottevanger, Akkerweg 24, Moerkapelle Tel. 01793 - 2297
SCHIEDAM	Werkgroep Molenbotoop Vrijwillige Molenaars Schiedam, Noordvest 40, Schiedam
KRIMPENERWAARD NOORD	Gemeenten: Gouda, Haastrecht, Reeuwijk, Driebruggen Ir. C.J. Pluijgers, Treebord 28, Reeuwijk Tel. 01829 - 2900
KRIMPENERWAARD ZUID	Gemeenten: Vlist, Bergambacht, Schoonhoven B. van Vliet, Hoofdstraat 40, Bergambacht Tel. 01825 - 1213
VLIST-Bachtenaar	H. Oskam, West-Vlisterdijk 64 A, Vlist Tel. 01821 - 2356
ROTTERDAM-DORDRECHT	Gemeenten: Rotterdam (zonder Hoek v. Holland), Ridderkerk, Dordrecht, Heerjansdam B. Studulski, Vredenoordlaan 52 d, Rotterdam Tel. 010 - 4045675
ALBLASSERWAARD ZUID	Gemeenten: Giessenlanden, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem A.v.d. Plas, Boorstraat 65, Hardinxveld-Giessendam Tel. 01846 - 6504
ALBLASSERWAARD NOORD	Gemeenten: Liesveld en Graafstroom A.v.d. Graaf, Heulkamp 25, Nieuwpoort-Langerak Tel. 01843 - 1316
ALBLASSERDAM & NIEUW-LEKKERLAND	C. Noorlander, Jan v. Arkelstraat 38, Nieuw-Lekkerland Tel. 01848 - 2688
VIJFHEERENLANDEN	Gemeenten: Zederik en Leerdam A.C. Enkelaar, Varkensmarkt 10, Vianen Tel. 03473 - 77541

HOEKSE WAARD OOST Gemeenten: Binnenmaas en 's Gravendeel
A.M. Buttermann, A.v.d.Graaffstraat 11, Zuid-Beijerland Tel. 01866 - 1396

HOEKSE WAARD WEST Gemeente Korendijk: M.P. Hunink, Molendijk 25, Zuid-Beijerland Tel. 01866 - 2127

VOORNE-PUTTEN I Gemeente Den Briel: Stichting 't Vliegende Hert, Brielle p/a Gemeentehuis

VOORNE-PUTTEN II Gemeente Westvoorne: M.v.d. Steen, W.Hoogenboomstraat 14, Oudenhorn
Tel. 01882 - 1300

VOORNE-PUTTEN III Gemeenten: Spijkenisse, Bernisse en Hellevoetsluis
J.W. Hage, De Els 6, Hellevoetsluis Tel. 01883 - 13240

GOEREE-OVERFLAKKEE I Gemeenten: Goedereede, Dirksland, Middelharnis
P. Lodder, Enkele Ring 43, Sommeldijk Tel. 01870 - 5015

GOEREE-OVERFLAKKEE II Gemeente: Oostflakkee. H. Star, Eisenhowerlaan 17, Oude-Tonge

ZEELAND

Eiland THOLEN & ST. PHILIPSLAND O. Huiskamp, Beatrixstraat 21, Tholen-Stad Tel. 01660 - 2187

SCHOUWEN-DUIVELAND A. Flikweert, Erling Steenstraat 19, Nieuwerkerk (Sch.Dvl) Tel. 01114 - 2329

WALCHEREN I Gemeenten: Veere, Vlissingen, Valkenisse, Domburg, Arnemuiden
J. Hoefkens, Veerseweg 75, Middelburg Tel. 01180 - 11965

WALCHEREN II Gemeente Middelburg: Mevr. P. van Leyen, De Stelle 20, Goes Tel. 01100 - 20585

WALCHEREN III Gemeente Westkapelle: R. van Dompsele, Sloestraat 30, Middelburg. Tel. 01180 - 23521 en 15959

WALCHEREN IV Gemeente Mariëkerke: W. de Hoop, B. Ewoutstraat 43, Vlissingen Tel. 01884 - 12749

NOORD-BEVELAND J.N. Cevat, Julianastraat 54, Wissenkerke (N.Bvl)

ZUID-BEVELAND I Gemeente Goes: A.L. Boonman, Paardenweg 6, Goes Tel. 01100 - 4843

ZUID-BEVELAND II Gemeente Borsele: H. Heuseveldt, Korteweg 6, Driewegen (Z-Bvl) Tel. 01195 - 365

ZUID-BEVELAND III Gemeente Kapelle: P.C. van Willegen, Chezeeweg 10, Wemeldinge Tel. 01192 - 2243

ZUID-BEVELAND IV Gemeente Reimerswaal: J. Wagenhaar, Plassenweg 9, Waarde (Z-Bvl) Tel. 01134 - 1498

ZEEUWS VLAANDEREN Gemeenten: Oostburg, Sluis en van gem. Terneuzen: Biervliet
West I.J. Herman, Kloosterstraat 16, Sluis Tel. 01178 - 1744

ZEEUWS VLAANDEREN Gemeenten: Hontenisse, Hulst, Axel, Sas van Gent, Terneuzen (zonder Biervliet)
Oost F.D.M. Weemaes, N.J. Hartestraat 3, Terneuzen. Tel. 01134 - 19885

NOORD-BRABANT

WEST BRABANT NOORD Gemeenten: Hooge- & Lage Zwaluwe, Made & Drimmelen, Raamsdonk, Terheijden, Zevenbergen, Willemstad en Oosterhout.
A.L.C. van Hamont, De Bossen 21, Raamsdonkveer Tel. 01621 - 15565

WEST BRABANT MIDDEN Gemeenten: Bergen op Zoom, Halsteren, Hoeven, Huijbergen, Wouw, Roosendaal-Nispen, Steenbergen en Nieuw-Vossemeer
N. van Eckelen, Herelsestraat 26, Heerle-bij Wouw Tel. 01658 - 1453

WEST BRABANT ZUID Gemeenten: Etten-Leur, Nieuw-Ginneken, Rucphen, Zundert
A.P.M. Agterbos, Dr. Gommersstraat 7, Hoogstraten, BELGIE Tel. 3233158597

MIDDEN BRABANT NOORD Gemeenten: Waalwijk, Dongen, Loon op Zand, Sprang-Capelle
M. Treffers, Van Assendelftstraat 106, Waalwijk. Tel. 04160 - 35363

GOIRLE H.L. Kanters, Marijkestraat 2a, Goirle Tel. 013 - 341632

OIRSCHOT H.P.A. van Erve, Hoevense Kanaaldijk 9, Tilburg Tel. 013 - 362100

VESSEM-WINTELRE & KNEGSEL G.A. van Baardwijk, Mgr.Goossensstraat 32, Best (NB) Tel. 04998 - 95452

OISTERWIJK EN HILVARENBEEK J. Scheirs, Loostraat 2, Hilvarenbeek Tel. 04255 - 3278

MOERGESTEL V.A.T.M. Theewes, De Hoefkens 2, Moergestel Tel. 04243 - 2187

LAND VAN ALTEN A.O. Gemeenten: Werkendam, Woudrichem, Wijk & Aalburg, Dussen, Heusden, Drunen en Vlijmen
C.C. Fitters, Nieuwkuijksestraat 134, Nieuw-kuijk (NB) Tel. 04108 - 3719

Omgeving EINDHOVEN Gemeenten: Eindhoven, Veldhoven, Bergeyk, Luyksgestel, Hoogeloon, Waalre
P.J. v.d. Winkel, Van Vorststraat 37, Eindhoven Tel. 040 - 430113

PEELLAND Gemeenten: Deurne, Someren, Asten, Valkenswaard, Heeze, Geldrop, Budel, Mierlo, Bakel & Milheeze, Nuenen-Gerwen & Nederwetten.
J.G.M. Coppens, Molenhuisweg 4, Vlierden-Deurne Tel. 04930 - 14300 en 15347

OSS en Omgeving Gemeenten: Oss, Gemert, Geffen, St.Michiëlsgestel, Ravenstein, Nistelrode, Schijndel, Uden, Zeeland, Lieshout, Lith, Boekel, Schaijk, Megen-Haren & Macharen
B.C.A. Verbruggen, Van Tienhovenstraat 5, Oss Tel. 04120 - 34216

ROSMALEN R.W.M. Vogels, Papendijk 7, Geffen Tel. 04102 - 2091
 LAND VAN CUYK Gemeenten: Beers, Boxmeer, Cuyk, Haps, Oeffelt, Wanroy, Mill & St. Hubert;
 Oploo-St. Anthonis & Ledeacker
 E.A. Derks, Patrijsstraat 5, Mill (NB) Tel. 08859 - 3881

LIMBURG

NOORD LIMBURG Gemeenten: Arcen & Velden, Bergen (L), Gennepe, Horst, Mook & Middelaar, Venray
 Ottersum. J.J.S.L. Schoenmakers, Overbrouck 24, Well (L) Tel. 04783 - 1954
 MIDDEN LIMBURG WEST Gemeenten: Weert, Nederweert, Stramproy, Grathem, Grevenbicht, Roggel, Heel &
 Panheel, Heythuizen, Baexem. G.W.M. Fijen, Postbus 2779, Nederweert Tel. 04951-32278
 MIDDEN LIMBURG OOST Gemeenten: Beesel, Roermond, Maasbree, Kessel, Neer, Haelen, Horn, Beegden,
 St. Odiliënberg, Vlodrop. Mr. J. Derckx, St. Jorisstraat 38, Beesel (L) Tel. 04704-1390
 ZUID LIMBURG Gemeenten: Geleen, Sittard, Maastricht, Meerssen, Valkenburg a/d Geul, Nuth, Heerlen,
 Beek, Born, Eysden, Gulpen, Kerkrade, Simpelveld, Stevensweert, Susteren, Vaals,
 Voerendaal, Wittem, Schinnen, Schinveld, Landgraaf, Brunssum, Stein, Margraten,
 Onderbanken. J.H.M. Meessen, Rijksweg 90, Maastricht Tel. 043 - 614721

En tot slot nog even een herhaling van de rayons, waarvoor wij nieuwe mensen zoeken :

EILAND WIERINGEN

GEMEENTE ALPHEN a/d RIJN

(Zie de "advertenties" vóór deze lijst).

NIEUWE LEDEN VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS

J.M. de Vries, Gijsbert Japikstraat 13, 8501 JN JOURE
 J.H. Bergman, Parkstraat 133, 9611 CJ SAPPEMEER
 R. Brakel, Huizingsbrinkweg 38, 7812 BK EMMEN
 Th. J. Huiberts, Haverveld 58, 2661 VL BERGSCHENHOEK
 R.J.P. de Rijk, Cloosterstraat 110, 4587 CG KLOOSTERZANDE
 R. Holleman, Campertstraat 6, 7651 GD TUBBERGEN
 B. Heinen, Toldijkseweg 1, 7221 DA STEENDEREN
 H. van der Linden, Westergracht 95, 2013 ZN HAARLEM
 G.P.T.A. Nijssen, Kon. Julianastraat 32, 5991 XW BAARLO -
 M.M.C.M. Flachs, Zuidlarenstraat 275, 2545 VW 's GRAVENHAGE
 P. Buiter, Oude Sluisbuurt 9, 9684 TH FINSTERWOLDE
 A. Koster, Gruttostraat 7, 9291 BC KOLLUM
 M. Reijgersberg, Escherstraat 7, 3335 DC ZWIJNDRECHT
 J.A. van der Leun, Gluckstraat 6, 5011 VG TILBURG
 Monumentenwacht Zeeland, St. Pieterstraat 42, 4331 EW MIDDELBURG (S-lid)
 G.W. Hulshof, Bovenstraat 4, 7226 LM BRONKHORST
 S. Annema, Hunzestraat 113 II, 1079 VX AMSTERDAM
 E. Blok, Hogeweg 216, 1911 GM UITGEEST
 F. Schoof, Augustenburgerstraat 9, D 4500 OSNABRUCK
 Z. Wierenga, Karspelstraat 7, 9791 EH TEN BOER
 H. Ketteler, Koppelstraat 11, D4435, HORSTMAR (S-lid)

NAGEKOMEN BERICHT

Nederland krijgt weer een rechtsom-draaiende molen!

Zoals sommigen ongetwijfeld weten heeft er in Nederland in het verleden één molen de andere kant om gedraaid. Hij stond in de Alblasserwaard, aan de Giessen, tegenover de nog bestaande Oudendijkse Molen. Het was een wipmolen die de polder Overslingeland bemaalde. Evert Smit noemt hem in zijn artikel over het linksom draaien van molens (INFORMATIE-XVI, blz. 37).

De molen werd al in 1903 gesloopt, en er bestaan, voor zover men weet, geen foto's van.

Al geruime tijd bestonden er plannen om, wanneer zich een geschikte gelegenheid zou voordoen, weer een molen zó te restaureren dat hij de andere kant omdraait. En die gelegenheid deed zich nu voor. Zoals Evert Smit al schreef in zijn artikel kon men aan de nog bestaande fundering en de krimpuren nog steeds zien dat de wip van Overslingeland het scheprad, gezien vanuit de polder, rechts had zitten. Het was dus slechts nog een kwestie van geld om deze wip te kunnen herbouwen. De ondertoren was inmiddels in 1988 al weer opgebouwd.

Vanaf eind vorig jaar kwamen de plannen in een stroomversnelling door het loskomen van een Europese subsidie voor het in stand houden van wat men noemt "hoaxes". Het bovenhuis is inmiddels ook geplaatst, en zeer onlangs werd de datum voor het steken van de roeden en het ophekken vastgesteld. Om zoveel mogelijk mensen naar deze bijzondere gebeurtenis te kunnen laten kijken, werd daarvoor een zaterdag gekozen. Echter... dat bleek in eerste instantie de zaterdag van onze algemene ledenvergadering op 8 april a.s. te zijn!!!

Omdat we verwachtten dat met name onder onze leden veel belangstelling zou zijn voor deze gebeurtenis, heeft de molenmaker op ons nadrukkelijke verzoek besloten het steken van de roeden en het ophekken één week te vervroegen!

Iedereen die dus getuige wil zijn van deze voor de molenwereld zo unieke gebeurtenis kan dus naar Hoornaar komen. Vanuit Hoornaar richting Noordeloos, en dan linkaf langs de Giessen, tegenover de Oudendijkse Molen.

Graag vertellen we nog niets meer over deze merkwaardige restauratie. Molenmaker Verbijs vertelde ons: "Het heeft ontzettend veel hoofdbrekens gekost. Aan alles moet je denken. Ook de roedenmaker had het erg moeilijk. Bij ieder gat dat hij moest maken moest hij nadenken: hoe moet dat nu komen te zitten. Terwijl die man toch al honderden roeden heeft gemaakt. Bijna had hij nog alle kikkertjes er verkeerd opgelast! Die moeten natuurlijk ook andersom."

De molen krijgt dus weer oudhollands tuig. De windborden komen dus links, het hekwerk rechts. Voor de molenaar zal het een zeer bijzondere gewaarwording zijn om deze molen op te zeilen en ermee te malen. De molenmaker: "Zelfs de zeilen moeten anders! Voorlopig moeten we het nog even doen met gewone zeilen die we achterstevoren ophangen, maar dat is natuurlijk niet zoals het hoort; je ziet dan naden en stiksels zitten die eigenlijk uit het zicht moeten zitten. Maar de zeilenmaker heeft voorlopig nog geen tijd voor de "spiegelverkeerde" zeilen die er moeten komen."

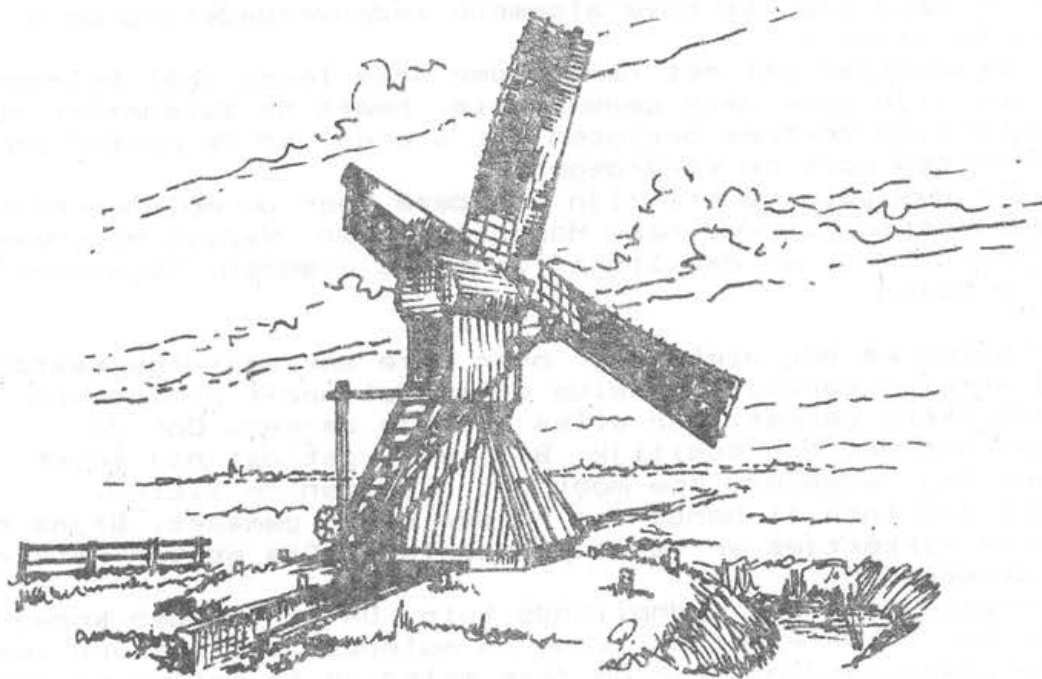
Waar ook rekening mee moest worden gehouden is natuurlijk het gaande werk! Men kon beschikken over het gaande werk van een

andere, enkele jaren geleden gesloopte wipmolen, maar je kunt van een bestaande molen niet zomaar de draairichting veranderen! Dit is listig opgelost door de molenmaker door alle kammen en staven een halve slag te draaien. Met de vijzel zat het veel moeilijker. (Vanwege de vele polderpeilverlagingen wordt de molen niet als schepradmolen hersteld, maar krijgt deze wip een vijzel.)

Verbijk: "Toen ik indertijd de opdracht kreeg kon ik nog beschikken over een geschikte tweedehands vijzel, en heb ik er nog even aan gedacht om die er andersom in te leggen, dus het onderende boven. Maar op een verjaardagsfeestje waar mijn vrouw bij de borrel een schaalje wikkels presenteerde, riep mijn achtjarig zoontje opeens: "Dat kan helemaal niet paps, wat jij met die vijzel wil!" En hij hield triomfantelijk een wikkeltje omhoog die hij vervolgens een slag draaide. En inderdaad; een linkse schroef blijft een linkse schroef, ook al draai je hem om. Er moest dus een geheel nieuwe vijzel komen."

Tot zover de molenmaker die toch wel een unieke prestatie heeft geleverd. Als de molen eenmaal gereed is, en volop maalt, zijn we benieuwd of de gemiddelde voorbijganger er iets van merkt.

Waarschijnlijk niet. Maar voor molenaars moet de polder Overslingeland natuurlijk een soort Mekka worden. In ieder geval: op de zaterdag vóór onze algemene ledenvergadering moet u beslist naar Hoornaar komen.

FRIESE SPINNEKOP.

Molens en bomen

Van te hoge bomen en te weinig wind

Hoge bomen vangen veel wind: vooral 's zomers kunnen zij met hun volle bladerkroon veel molenmoois aan het oog onttrekken en de vrij aanwaaiende wind in zijn loop belemmeren. De al of niet vrijwillige molenaar of molenbeschermende instantie zal hier vroeg of laat iets tegen willen doen. Dit zou een bedreiging voor de bomen kunnen betekenen. De Bomenstichting komt in zo'n geval op voor het belang van die bomen, maar niet kritiekloos! Soms zal zorgvuldig en verantwoord snoeien van de boomkroon het molenbiotoop kunnen verbeteren. In andere gevallen zou besloten kunnen worden, dat een bepaalde boom of bomengroep beter het veld kan ruimen - door verplanting naar een andere plek of desnoods door hem te rooien. Maar in al die gevallen - en dat zijn er helaas veel - zal toch door een team van deskundigen eerst moeten worden gewikt en gewogen. Een mooi uitgegroeide oude boom is soms als monument nog moeilijker vervangbaar dan een molen. Minder problemen levert het op, als het om pas geplante begroeiing gaat die laat zich nog gemakkelijk verplanten. Voor alle planters, die oog hebben gekregen voor het mogelijke conflict tussen bomen en molens, geldt natuurlijk: voorkomen is beter dan genezen. Aan al deze dingen zou vaker gedacht moeten worden: bomen die nu nog klein zijn, worden groot. En hoe groter, hoe moeilijker en kostbaarder het verplanten wordt. Tot verplanten niet meer mogelijk is en alleen nog maar kan worden gekapt.

De heer G. de Vries, stafmedewerker van de Vereniging 'De Hollandsche Molen', legt in dit artikel uit hoe de ideale omgeving van een molen er uit zou moeten zien.

Zinvol Molenbehoud

Van de zijde van de overheid en de molenbeschermende en -beherende instanties wordt in toenemende mate aandacht gevraagd voor de inrichting van de omgeving van molens: het molenbiotoop. Deze inrichting dient zodanig te zijn dat

windtoetreding naar de molen zonder belemmeringen kan plaatsvinden. Indien er een windreductie van bijvoorbeeld 10% optreedt dan wordt het vermogen van de molen reeds met bijna 30% beperkt. Gebouwen en bomen die te dicht bij een

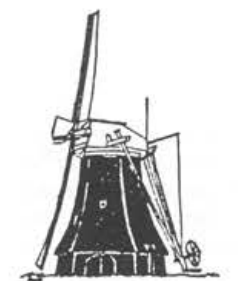

Molen 'De Onderneming' in Wissenkerke (ZI) als voorbeeld van een molen in een slecht molenbiotoop.

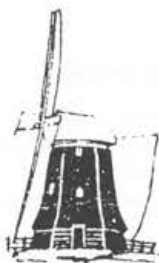
molen staan, belemmeren een goede doorstroming van de wind en oefenen daardoor een slechte invloed op die molen uit. Het in bedrijf stellen van een molen garandeert het beste onderhoud en een goede windtoevoer naar de molen wordt daarom gezien als een van de drie voorwaarden voor zinvol molenbehoud. Met restauratie- en onderhoudssubsidies van rijk, provincie en ge-

Onbelemmerde windvang voor de Hilmahuistermolen, een grondzeiler, in het Groningse Visvliet.

Zuid-Hollandse Poldermolen

Noord-Hollandse Poldermolen

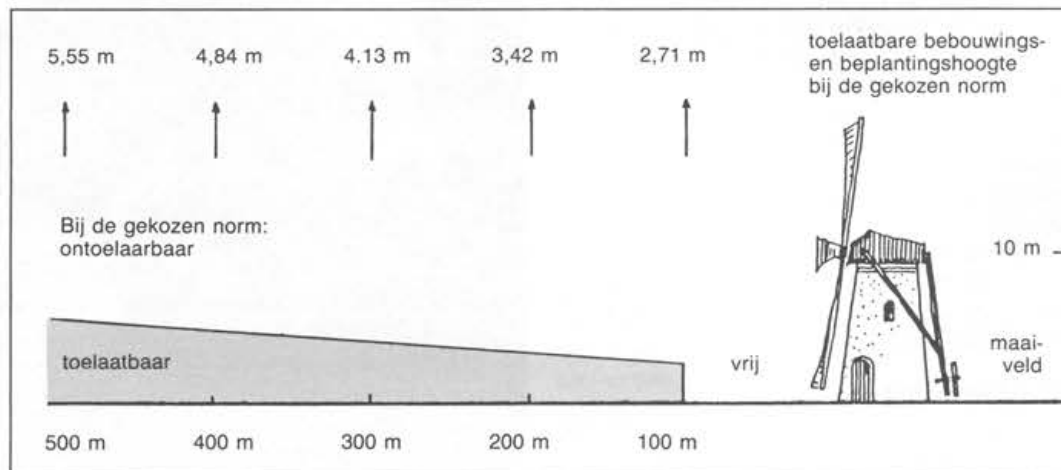
Torenmolen

meente wordt getracht de molens in goede bouw- kundige staat te brengen en te houden, hetgeen als tweede voorwaarde geldt. De derde voorwaar- de is de aanwezigheid van een vakbekwaam molenaar. Sinds de oprichting van het Gilde van Vrijwillige Molenaars in 1970, zorgt deze veren- iging voor de opleiding tot molenaar. De meeste molens in ons land worden thans door deze vrijwil- ligers bemand. Het spreekt vanzelf dat zinvol molenbehoud pas kan plaatsvinden indien aan bovengenoemde drie voorwaarden wordt vol- daan. Hoe mooi en waardevol bomen ook zijn, zij horen niet bij molens!

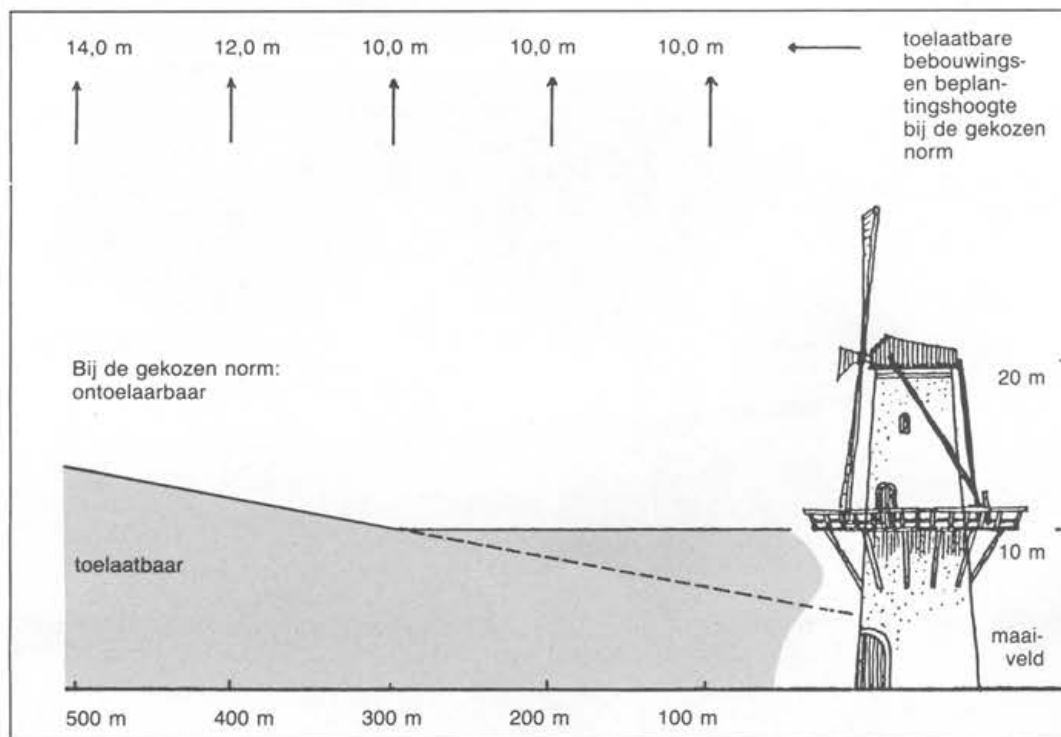
Het belang van werkende molens

Sinds de molen de Vrijheid te Schiedam met behulp van een aanloopsubsidie van het Ministerie van Economische Zaken in 1973 weer volledig ambachtelijk in bedrijf is gekomen, is het aantal werkende windkorenmolens tot ongeveer vijfen- zestig stuks gestegen. Deze molens leveren het volkorenmeel aan bakkers en particulieren, waar- bij leden van het Gilde van Echte Bakkers tot de vaste afnemers behoren. Daarnaast zien we veel molens in de weekeinden draaien. De Vrijwillige Molenaars staan dan klaar voor de ontvangst van toeristen en geven uitleg over het oude werktuig aan elke geïnteresseerde bezoeker. Zo verleven-

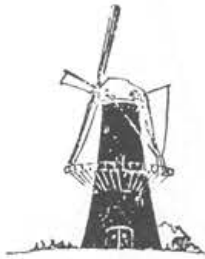
Voorbeeld van de toepas- sing van de regels voor de windbelemmering bij een grondzeiler.

Voorbeeld van de toepas- sing van de regels voor de windbelemmering bij een stellingmolen.

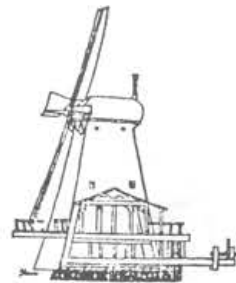
Uit: De inrichting van de om- geving van Molens.

Stellingmolen

Bergmolen

Paltrokmolen

digen de draaiende molens ons landschap. Het spreekt vanzelf dat velen het betreuren als zo'n draaiende molen vanuit bepaalde hoeken door bomen en struiken aan het gezicht wordt onttrokken. Een molen behoort tegen de lucht af te steken, rondom vrij te staan en reeds van verre goed zichtbaar te zijn. Een op deze wijze ingerichte omgeving verhoogt de belevingswaarde van de molen. Ook dat hoort bij een goed molenbiotoop.

Hoe de omgeving van de molen in te richten?

Toen molens nog volop in bedrijf waren en voor velen een bron van bestaan of lijfsbehoud (watermolens) waren, zag het molenbiotoop er heel anders uit.

Als er al bomen rond molens stonden, dan was het een beplanting van laagblijvende struiken en bomen, welke door het landelijke karakter een geheel met de molen vormden. Aangeplant werden onder meer meidoorn, vlier, hazelaar en vruchtbomen, die door hun geringe groei nimmer de vrije windvang belemmerden.

Door de vereniging 'De Hollandsche Molen' werd in 1982 een rapport uitgegeven, waarin de normen voor een goed molenbiotoop worden aangegeven. Dit rapport: 'De inrichting van de omgeving van molens' heeft reeds een belangrijke bijdrage geleverd aan de discussies over het verantwoord inrichten van de molenomgeving. De molenvereniging pleit voor overleg met haar voordat tot het opstellen of uitvoeren van beplan-

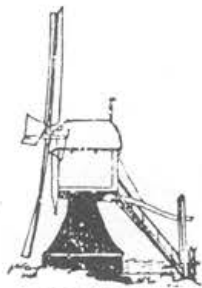
tingsplannen wordt overgegaan. Ook adviseert zij gaarne indien bestaande situaties verbeterd moeten worden. Afhankelijk van de situatie en van het type molen dient 100-200 meter rondom de molen vrij van obstakels te zijn. Vervolgens dient de obstakelhoogte gerelateerd te worden aan de afstand tot de molen. Het spreekt voor zich dat de normen voor een geheel in het open veld staande molen anders zijn dan voor een stellingmolen die bijvoorbeeld door woonbebouwing wordt omringd. In het eerste geval zal de berekening een

... een molen behoort tegen de lucht af te steken, rondom vrij te staan en reeds van verre goed zichtbaar te zijn...

Dit gaat niet op voor de 'Grote Geesterense' molen te Geesteren (Ov.)

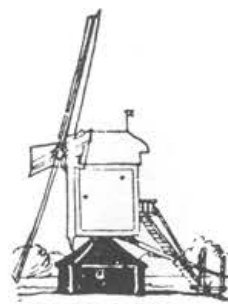
Ingeklemd tussen bomen staat in Tiligte (Ov) de Westerveldmolen. Voor het goed functioneren is naast een goede windaanvoer ook een goede afvoer van belang.

Wipmolen

Weidemolen

Standaardmolen

Nederland is beroemd om
zijn wolkenluchten en
molens.
Molen 'De Star' te Balkburg
(Ov)

Het Gilde van vrijwillige Molenaars

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars is een landelijke vereniging met als doel, mensen die graag actief aan het molenbehoud willen meewerken, in de gelegenheid te brengen de kennis en de ervaring op te doen, die nodig is om wind- en watermolens te kunnen laten draaien.

- Gilde van Vrijwillige Molenaars
Postbus 1372
1500 AJ Zaandam
- Biotoopwacht:
E. Smit Jr.
Postbus 15
1540 AA KOOG AAN DE ZAA

Tekst en foto's: G. de Vries,
stafmedewerker 'De Hollandsche Molen'

Dit artikel is een herziening
van Informatieblad nr. 14, dat
hiermee komt te vervallen.

uitkomst geven die we kunnen samenvatten als de zogenaamde 1:100-regel, in het tweede geval passen we de 1:30-regel toe. Dit betekent dat na het passeren van de onbebouwde zone de bebouwingshoogte zich verhoudt tot de afstand van de molen als 1:100 resp. 1:30 (zie illustratie).

De biotoopwacht

De vereniging 'De Hollandsche Molen' stelt het op prijs om tijdig te worden geïnformeerd over plannen tot wijziging van de molenomgeving. In samenwerking met het Gilde van Vrijwillige Molenaars, heeft zij de landelijke biotoopwacht ingesteld. Hierbij zijn ruim 120 personen als biotoopwacht actief. Iedereen die plannen heeft om de molenomgeving te wijzigen of te verbeteren kan contact opnemen met de biotoopwachter van de betreffende molen of met de vereniging. De namen en adressen van de biotoopwachters zijn bij de vereniging bekend. De vereniging is ervan overtuigd dat in goed overleg met betrokkenen veel bereikt kan worden, waarbij het belang van een monumentale oude boom zeker niet uit het oog wordt verloren.

Conclusie

Wij hebben te maken met de rijke historische erfenis van molens, die bijna zonder uitzondering als monument zijn aangemerkt en soms met historische waardevolle oude bomen, die zeker ook als monument kunnen worden gezien. Het zal daarom noodzakelijk zijn de verschillende aspecten van de historische erfenis zeer nauwgezet te onderzoeken om tot een positieve oplossing te komen.

De Hollandsche Molen

De Hollandsche Molenvereniging tot behoud van molens in Nederland stelt zich ten doel het instandhouden en doen functioneren van molens en de zorg voor hun omgeving.

Lidmaatschap bedraagt minimaal f 25,— per jaar.

Leden ontvangen 4 keer per jaar het tijdschrift 'Molens'.

De Hollandsche Molen
Herengracht 476
1017 CB Amsterdam
020-238703

OPGELET!! AANVULLING OP DE AGENDA.

OPGELET !!

Aanvulling op de agenda van de Jaarvergadering :

- Punt 9 Gildebrief (zie toelichting)
- Punt 10 Contributieverhoging i.v.m. wijziging Gildebrief
- Punt 11 Rondvraag.

Contributie:

De onder punt 9 voorgestelde verandering in de Gildebrief kan niet binnen het huidige budget worden gerealiseerd. De kosten van de Gildebrief nieuwe stijl zullen 3 x hoger zijn dan die van de gestencilde uitvoering. Tijdens de vergadering zal een specificatie worden gegeven van de kosten. Indien de ledenvergadering accoord is gegaan met de voorgestelde verandering, stelt het Gildebestuur voor de contributie te verhogen met f 5,--.

UITGAVEN VAN HET GILDE VAN VRIJWILLIGE MOLENAARS T.B.V. DE OPLEIDING

INFORMATIE	I t/m X	ALGEMENE INFORMATIE OVER PRAKTIJK, MOLENZEILEN, SMEREN, VANGEN, HET WEER, KLEIN ONDERHOUD, BLIKSEMAFLEIDER E.D.
INFORMATIE	XII	DE OPBOUW VAN DE WIPMOLEN EN DE ACHTKANTE MOLEN G.J. POUW
INFORMATIE	XVI	WAAROM DRAAIEN DE WIEKEN LINKSOM, WAAROM HELLENDE BOVENAS EN DE TONMOLEN. E. SMIT
INFORMATIE	XVII	TURBINEMOLENS. J. MEESSEN
INFORMATIE	XIX	MOLENAARSERVARINGEN. J. KAAL
INFORMATIE	XX	KRUIWERKEN. G.J. POUW
INFORMATIE	XXI	WEERCURSUS. P.W. ROSIER KNMI
INFORMATIE	XXII	BOVENASSEN. G.J. POUW en M. VAN DOORNIK

HET BOEK "WIEKSYSTEMEN VOOR POLDER- EN INDUSTRIEMOLENS" DOOR G.J. POUW BEHOORT OOK TOT HET LESPAKKET EN OMVAT O.A. DE INFORMATIES VIII, IX, XIII, XIV, EN XV.

BIJ AANMELDING ALS LID-IN-OPLEIDING DIEN T MEN DIT LESPAKKET AAN TE SCHAFFEN OMDAT DIT NODIG IS BIJ DE OPLEIDING. DE PRIJS IS UITERST LAAG GEHOUDEN EN BEDRAAGT f 50,--.

GRATIS WORDEN VERSTREKT:

BLADEN VOOR HET MAALUREN-BOEKJE T.B.V. LEDEN-IN-OPLEIDING.
BLADEN VOOR HET MAALUREN-BOEKJE T.B.V. GESLAAGDE LEDEN.
DE RICHTLIJNEN VOOR HET EXAMEN VOOR VRIJWILLIG MOLENAAR.
MODELCONTRACT VOOR VRIJWILLIGE MOLENAARS.
FOLDER BETREFFENDE DE GILDE-VERZEKERINGEN.

VOOR INLICHTINGEN EN HET BESTELLEN VAN DE HIERBOVEN GENOEMDE BOEKEN ENZ. KUNT U CONTACT OPNEMEN MET DE LEDENADMINISTRATIE VAN HET GILDE :

MEVR. E.N. POUW-SCHIPPER, ZWARTEWEG 70, 1412 GE NAARDEN Tel. 02159 - 45428.

VOOR DE OPLEIDING AANBEVOLEN LITERATUUR

MOLENS	IR. F. STOKHUYZEN 5e GEHEEL HERZIENE DRUK
OPLEIDING WATERMOLENAAR	ING. J. DEN BESTEN PRIJS EN LEVERING AANVRAGEN BIJ ING. DEN BESTEN, VREELANDSEWEG 12, 3632 EP VREELAND. TEL. 02943 - 3364
DE WINDMOLEN EN ZIJN ONDERDELEN	J.G. WIESSNER POSTGIRO 1162733 t.n.v. PENNINGMEESTER VRIENDEN V.D. GELDERSE MOLEN f 30,-- INCL. PORTO
ZINGENDE STENEN	D.J. ABELSKAMP f 45,-- EXCL. f 7,50 PORTO
ROND ZINGENDE STENEN	D.J. ABELSKAMP f 45,-- EXCL. f 7,50 PORTO.

BEIDE LAATSTE BOEKEN ZIJN TE BESTELLEN VIA: GIROREK. 148232 t.n.v.
RABO-BANK MIDDEN-WESTLAND t.g.v. REK. NO. 13.53.85.210 t.n.v.
PENNINGMEESTER CURSUSCOMM. BARENDSE TE POELDIJK.

BESTELT U BEIDE BOEKEN GELIJKTIJDIG, DAN IS DE PRIJS f 99,-- INCL. PORTO.

HET GILDEBESTUUR

VOORZITTER	DICK-JAN BRAAY 1509 WE ZAANDAM	KONINGSDIEP 78 TEL. 075 - 311639
SECRETARIS	BOUDEWIJN VAN WEEL 1272 CK HUIZEN	NW.BUSSUMMERWEG 92 TEL. 02152 - 51695
PENNINGMEESTER	GERARD BARENDSE 2685 BH POELDIJK	BEATRIXSTRAAT 79 TEL. 01749 - 45580
EXAMENCOÖRDINATOR	JAN SPRUIT 2761 BK ZEVENHUIZEN	MOLENVIERGANG 8 TEL. 01802 - 2613
CONTACTPERSOON V.D. AFDELINGEN	GERARD STURKENBOOM 5591 BL HEEZE	BISS.ARNOUTLAAN 14 TEL. 04907 - 2602
BIOTOOPZAKEN	GERBRAND DE VRIES 1911 NA UITGEEST	LIMMERWEG 4 TEL. 02513 - 12166
PUBLICATIES	GERRIT POWW 1412 GE NAARDEN	ZWARTEWEG 70 TEL. 02159 - 45428

VRIJWILLIGE

HET GILDE VAN

MOLENAARS